

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2011 сыл
Сэттинньи
5 күнэ
Субуота № 132-133
(10560)

1935 сыл алтынньы 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

НОРУОТ СОМОҔОПОҔУУТУН КҮНҮНЭН!

Бэчээттэммиккэ эргиллэн

Бу иннинэ хаһыаттан билсибиккит курдук элбэх сууттаһы, быһаарсы т ү м ү г ү н э н „Энгиэлибулт“ ХЭО-ҕа Саха республикатын булка хаһаайыстыбатын департамена бэйэ-бэчээт кыыл-сүөл эйгэтин объектарын туһаныга уһун болдьохтоох лицензията улахан саарбахтардаах буолан тахсыбыта. Б.д.ь. балаһан ыйын 3 күнүгэр республика правительствотын

2010 с. кулун тутар 30 күнүгэр 285-р №-дээх дьаһалыгар „Энгиэлибулт“ ХЭО-ҕа уонна „Госохотохра“ ГУ-ҕа уһун болдьоххо лицензиялары би-

„Кыыл-сүөл эйгэтигэр объектары туһаныга уһун болдьохтоох лицензиялары тохтор“ туһунан бирикээһинэн „Энгиэлибулт“ ХЭО-ҕа 2010 с. кулун тутар 31 күнүгэр ХХ 7593 №-дээх уһун болдьохтоох лицензия тохтотулунна. Оттон алтынньы 19 күнүгэр 90-01/п бирикээһинэн „Госохотохра“ ГУ-ҕа бэйэ-бэчээт лицензията улахан саарбахтардаах буолан тахсыбыта.

ТУОХ БАРЫТА БҮТЭР УҔУКТААХ

эри туһунан пууннар сотуллубуттара.

Правительство ити дьаһалыгар олоһуран аны булт департаменын хаһаайыстыбата б.д.ь. алтынньы 13 к. 89-01/п

эмиэ тохтотулунна.

Онон Нам улууһугар ити лицензияларга киллэриллибит территориялар уопсай туһаныга тахсаллар.

Бэйэ информ.

Айылҕа — алаһа дьибит

Быйыл алтынньы ый Бокуруопка сыарҕа хаарынан көрүстэ. Тылаллаах, былгыттаах, ириэрэн да ылла, уратылаах ый ааста. Былырын баччаа хаар халыҥа 6-7 см эбит буоллаҕына, быйыл 15-16 см халыҥ, кэлэр да ыйдарга хаар түһэрин сабаҕалыбын.

Аны саас халыҥ хаар, эмискэ уулардаҕына, халаан уута кутталаныан сөп. Арай, уһундук хатаан, хаарын ууллара-ууллара көтүттэҕинэ, уу кыра буолуон сөп. Ириэрэн баран тонгорбута сылгыга хаһан аһырыгар ыарахан кыһын кэллэ.

Оттон ааспыт сыл сэттинньитигэр 1 чыыһылааҕа -25°C тымныы, хаар тиби этэ. Сэттинньи 2, 3 күннэригэр -23 - -16°C тымныы, дьайбарар былгыттаах, хаардабатаҕа, оттон 4 күнүгэр былгыт бөҕө этэ, кыраһалаабыта. 5, 6, 7 күннэргэ хаар түспэтэҕэ, халлаан ыраас этэ. 8-ка күнү быһа хаар түспүтэ. Сэттинньи 9-15 чыыһылаларыгар ыраас күннэр, оттон 16-18 чыыһылаларга хаар күнү быһа түспүтэ, быһыгар тибэр, буурҕалыыр этэ. 19-21

СЭТИННЬИ ХАЙДАХ БУОЛУОЙ?

күннэргэ былгыт бөҕө этэ да, хаар түспэтэҕэ. Бу күннэргэ ортогунан -26°C тымныыбыта, 21-24 күннэргэ — хаара суох, сороҕор ыраас, күннээх этэ. 25-30 күннэргэ былгыта суох, халлаан -39 - -47°C диэри тым-

ныйталаан ахсынньы кэлэрин биллэрбитэ. Хаар халыҥа 21 см буолбута. Алтынньы быйыл икки төгүл халыҥ хаарданна. Быйыл сэттинньи хайдах аһар?

Константин ЕРЕМЕЕВ,
Кыһыл-Сыыр бөһ.

Хайдах олордугут, ыаллар?

Партизан оскуолатыгар „Албан аат“ музейн учуутал, энгузиаст, фронтовик, барытыгытыр үтүөкэн киһибит Стручков Семен Никонович тэрийэн өр кэмнэ үлэлэппитэ. Кини аата тэрийбит музейыгар 2006 сыллаахха интэриллибитэ. Бу үтүөкэн музей нэһилиэк дьаһалтатын, олохтоохторун, оскуола коллективин турунууларынан сөргүтүллэн сана дьибэҕэ киирэн эрэринэн алтынньы 29 күнүгэр „Музейга бэлэхтэ оҥор“ диэн акция ытыллына.

гуна, нэһилиэк бочуоттаах гражданина, РФ Журналистарын союһун чилиэнэ 10 бэчээттэнэн тахсыбыт кинигэтигэр түөрдүн уонна нэһилиэк 8 тэрилтэтин историятын CD-дискэ кил-

нан, өссө бу сайын, оҥорбут. Кини уопсайа 4 араас тус иһиттэри, 6 чороону, 3 сылабаары, 12 бобр түүтүнөн килэһиктээн бэйэтэ тикпит дьахтар сахалыы сонун, 3 халадаай ыраахыны, 2 чаппарааҕы, сарынан тигиллибит дьахтар кэтэр бэрчээккэлэрин, оҕуруонан, бысапканан киэргэтиллибит дьахтар суумкаларын у.д.а. сыаналаах экспонаттары туттарбыт.

Акцияны тэрийээччилэр бэйэлэрин сэмэй бэлэхтэрин оҥорбут дьонго — нэһиликтэрин, улуустарын олохтоохторугар барҕа махталларын биллэрэллэр уонна бу ый 12 күнүгэр музей сана

ПАРТИЗАНГА „БЭЛЭХТЭ ОҔОР“ АКЦИЯ

лэрибитин бэлэхтээтэ. Онтон ахсынньы 4 күнүгэр буолаары турар быыбарга муниципальнай тэрилли баһылыгар кандидатынан турбут эдэр, кэскиллээх салайааччы Зырянов А.Н. дьибэҕэ кэргэттэрэ, аймахтара биир компьютер комплекгар сертификаты туттардылар. Нэһилиэк олохтоохторо: Сыромятникова М.И., Кудрина М.Р., Аргунова В.М., Охлопкова Р.Е., Зыкова Р.В. у.д.а. сыаналаах, сэдэх маллары кэлэн туттардылар.

Бу күн түмсүүлээх нэһилиэк олохтоохторо дьибэҕэ кэргэттэрин аатыттан сэдэх, сыаналаах бэлэхтэри, экспонаттары музей фондагыгар бэлэхтээтилэр. Ол курдук, Жиркова М.М., үлэ ветерана, СР үөрэҕиритин туй-

Нэһилиэк далбар хотунарын түмсүүтэ бэйэлэрэ үүннэрбит сибээккэлэрин, араас иһити-хомуоһу бэлэхтээтилэр. Бэйэтин сыаналаах бэлэҕин куорат олохтооҕо, үлэ, тыыл ветерана Зырянова М.П. аан бастакы-

дьибэҕэ аһыллытын бэлиэтиир үөрүүлээх күнүгэ кэлэн күндү ыалдыт быһыытынан кыттын диэн ынгыраллар.
Бу акция өссө да салданан барар.
И. ИВАНОВ

Ахсынньы 4 күнэ — РФ Госдуматыгар быыбар

СЭРЭБИЭЙДЭЭҔИН ТҮМҮКТЭРЭ

Алтынньы 31 күнүгэр „Энгиэли“ хаһыат редакциятыгар РФ Госдуматын быыбарыгар төлөбүрдээх уонна төлөбүрэ суох агитационнай матырыйаалларга сэрэбиэйдээһин ытыгылына. Ол түмүктэрэ манньыктар. Төлөбүрэ суох төрүөккэ: „Сизэрдээх Россия“ политической партия — сэттинньи 26 күнүгэр, „ЛДПР“ политической партия — сэттинньи 19 күнүгэр, „Патриоты России“ политической партия — сэттинньи 23 күнүгэр, „КПРФ“ политической партия — сэттинньи 12 күнүгэр, „Яблоко“ политической партия — сэттинньи 9 күнүгэр, „Биир ньыгыл Россия“ Бүтүн Россиятааҕы политической партия — сэттинньи 30 күнүгэр, „Правое дело“ Бүтүн Россиятааҕы политической партия — сэттинньи 16 күнүгэр „Энгиэли“ хаһыакка агитационнай матырыйаалларын таһаарыахтара.

Төлөбүрдээх төрүөккэ „Сизэрдээх Россия“ — сэттинньи 9, 16, 19 күннэригэр, „КПРФ“ — сэттинньи 9, 12, 26, „Биир ньыгыл Россия“ — сэттинньи 12, 16, 26, 30 күннэригэр „Энгиэли“ хаһыакка агитационнай матырыйаалларын бэчээттээтиэхтэрэ.

Бары агитационнай матырыйааллары редакцияга көбүлүүр бөлөхтөр штабтара эрэ биэрэр бырааптаахтар.

В. РЫКУНОВА

Быыбар хрониката

ДЬОН САНААТЫН ИҔИТТИЛЭР

„Биир ньыгыл Россия“ политической партия Намнааҕы быыбардыыр штабын көбүлүүр бөлөҕө штаб начальнига Н.В. Слепцов салайааччылаах улуус бары 19 нэһиликтэринэн сылдан тэрилтэлэр үлэһиттэрин, олохтоохторун кытта көрсүһүүлэри тэрийэн ытытта. Нэһиликтэр олохтоохторо Россия үрдүнэн буолаары турар быыбар улууспут, республикабыт сайдарыгар олус суолталааҕын өйдөөн туран сиһилии кэпсэтиһэн, оруннаах боппуростары туруоруустулар, туһалаах этиилэри эттилэр. Көрсүһүүлэри „Туймаада“ государственной вокальной ансамбль, эстрада сулустара Сийэйэ уола, Кыталык Куо иэһииллээх ырыаларынан түмүктээтилэр.

„Эдэр гвардия“ лидердэрэ ыччат ортотугар араас көрүгнээх дьыалабай тэрээһиннэри оҥороллор. Бу күннэргэ көбүлүүр бөлөх көрсүһүүлэри Нам селотун тэрилтэлэринэн анал графигынан салгыы ытытар.

„Биир ньыгыл Россия“ политической партия Намнааҕы көбүлүүр бөлөҕө

СУРУТУУ - 2012

2012 СЫЛ БАСТАКЫ АҔАРЫГАР СУРУТУУ
6 БИҔА - 360 СОЛК.,
3 БИҔА - 180 СОЛК.,
1 БИҔА - 60 СОЛК.
ХАҔЫАТ ИНДЕКСЭТЭ - 54889,
НЭДИЭЛЭҔЭ ИККИТЭ ТАХСАР.
„ЭНГИЭЛИ“ ХАҔЫАККА
СИБЭЭС ОТДЕЛЕНИЕЛАРЫНАН,
ОБЩЕСТВЕННАЯ
СУРУТААЧЧЫЛАРЫНАН 2012
СЫЛ БАСТАКЫ АҔАРЫГАР
СУРУТУУ ЫТЫҔЫЛЛАР.

Депутат — норуот киһитэ

Нэһилиэнньэ дойдутун, республикатын, улууһун политической олоһун билэ олоһор буоллабына, кини олоххо сөптөөх сыанабылы туруорар. Ол инниттэн политической олоххо чугас эбэтэр политик дьоннорун санааларын билэ олоһоро наадата өйдөнөр. Билигин, холобура, куоракка олоһор уонна интернетти көрөр дьон сүүс араас санааны төһө баһар көрөн-истэн бэйэлэрэ түмүк оңоруохтарын сөп. Оттон тыа сиригэр оннук кыах суох. Үксүн судаарыстыбаннай теле уонна араадыһа тугу кэпсириинэн олоһорбут. Ил Түмэн өссө биһир сыллаах үлэтэ сааланна. Биһиги кэнники кэмгэ Ил Түмэн үлэтин уонна уопсайынан олохтутугар туюк буола турарын туһунан кэпсэтиигэ улуустууттан төрүттээх биһир дойдудаахпыттын Николай Иннокентьевич Румянцевы кытыннарабыт. Хата, кини туюк да дьиэгэ суох бэйэтин санаатын

үрдүгэр 1999 сыллаахха 6 миллиард киһи олоһорбут буоллабына, бүгүн 7 миллиард киһи олоһор. Ити, биллэн турар, сир ресурстарыгар, бордодууктааһыныгы тосту уларыйарыгар тиэрдиэр. Онон Арасыйыа ким былааска кэлэриттэн тутулууга суох улахан уларыйылар буолуохтара. Ол эбэтэр туюк барыта бүтэр уһуктаах, ньиэп, гаас да саппааһа олох барамат баай буолбатах. Биһиги онно билингиттэн өйбүтүнэн санаабытынан бэлэм буолуохтаахпыт. Тыа сирин туһунан. Аан дойду барыта тыа сириттэн аһаан олоһор. Биһиги сирбит — уоппут киэнигин кимтэн да ордук балаһыанньаахпыт. Ол эрэри ону туһаа таһаарыга балаһыанньабыт сөччото суох дьон билиниэххэ наада. Ити куорат таһыгар Жатай аттынан кэрийдэр, кытайдар үүнээйи бөһөнү олордолор, арбуз кытта үүннэрэн атыллылар. Аһаан иһэн көрдөххө оннук элбэх киһи үлэли сылдьара эмиэ көстүбэт.

Биһиги Арасыйыа дьон буоларбыт быһытынан Арасыйыа общественной-политической олоһор кытыһахтаахпыт, ол быһыгар туюк кыалларынан бэйэбит норуот быһытынан интэриэспитин көмүскүү сатыахтаахпыт. Холобура, мин санаахпар Арасыйыа салайар уорганнарыгар саха киһитэ тахсыах курдук буоллабына биһир ким курдук турунан өйүөх кэриһиэхпит. Аны ол тахсыбыт киһи эмиэ бэйэтин норуотун туһугар үлэлирин умнуо суохтаах.

Уопсайынан биһиги быһбардарга дириг културалаахтык сыһыаннаһарга үөрэниэхтээхпит. Олаага ханнык баһар киһи санаата убаастаныллыахтаах. Ону араас ньыманан саба баттыр сыһа. Холобура, ким эрэ «биһиги партиябытыгар куоластаа, оччо...» дьэһин баар буоллабына, бу сыһа. Киһини күһэйэн бэйэтин санаатын эп-пэт балаһыанньага киллэри

**Саһарбат
буолуохха сатамат!**

Дойдубар, Намна корпоративнай (билси-көрсүү) система тыһа кэлбитэ билинэ. Бастаан А.И. Ильин баһылыгынан талыллыбытын кэннэ

биһиги, Нам улууһун патриоттара — Е.М. Ларионов, Г.Г. Местников, уруккута Ил Түмэн депутаттара, улуустарыгар элбэх үтүөнү оңорбут дьон, уонна мин — сүбэ-ама биэрээри Хамаһаттааһа ыһыран кэпсэтэн турабыт. Онно сүбэ бэрээдэгинэн: «Бастакы солбуйааччынан тыа хаһаайыстыбатыгар уопуттаах А.А. Бочкареву хаалларан үлэлэтэ тус, тутууга солбуйааччыланым, бэйэн быһаччы дьаһайан эр.» — дьэһи этти киллэрбиһит.

Ол гынан баран, аһыйах хоһоот А.А. Бочкареву тохтотон баран Хатырык баһылыгынан саһа талыллан үлэли олоһор, учуутал үөрэхтээх Н.В. Слепцову бастакы солбуйааччытынан аһыйар. Оттон тутууга бэйэтин солбуйааччытынан урут тутуу тэриһтэтин хаһан да салайбатах, республикага Госархонтурбуолга технадзорга үлэли сылдьыбыт, Түбэ нэһилиэтин баһылыгынан саһа талыллан үлэли

**БЭЙЭ ОҢОТО СААРЫ
ЧАККЫЛААХ ДУО?**

олорбут Г.В. Гуляевы аһыйар.

Биһиги туюк дьэхпитий, баһылык бэйэтин хамаандатын талара бэйэтин дьыалата буоллаа — улуустуугар эрэ үчүгэй буоллун. Ол эрэри аны экономикага уонна үпкэ солбуйааччынан үп эйгэтин биэс тарбах курдук билэр, уопуттаах Аграфена Ивановна Тимофееваны уураһан туран бэйэтин кэргэнин балтын Петрова Лияна Николаевнаны аһыйар.

«Мы добились кое-каких успехов, но дерсаться на нас надо скроливо».

Дэн Сяопин, великий китайский реформатор.

Тыа хаһаайыстыбатыгар солбуйааччынан дьингээх тыа хаһаайыстыбатын специалиһын, 1 Хо-улуус баһылыгар кандида-эдэр киһини Н.А. Нов-эрэн сыл да буолбакка улууска быһаар суол-кы солбуйааччытыгар, Слепцовка сүктэрэр. быһаарыллыбытын кадр быһаарыга учуоттамат, атас-ни суолталаммыга аймах-уруу ордуга

Биһи тутууга Г.В. Гуляевы бийыл баһылыгы баһытыгар, аһыйах ый-лэр. Онуоха эһиил «улууска ыһыт-сакаасчыт» оруолун оңорор, онно началь-Кэнники анаа-корпоративнай си-кардрарын аттарбыт нэбин» дьэһи чугас дьо-Манна конкурснай сүүмэрдээһин аатыгар

эрэ ы-Онтон-киһи-с-б-д-л-кадр-лар, бараллар-кэллэр.

Өссө биһигэ тохтуом этэ. Альберт Иннокентьевич төрөөбүт улуһугар үлэни хамсаһыта туюк да мөккүрө суох, ол гынан баран саха дьонугар дэһнэ көстөр сиэр-майгы мөкү өрүтүн көрдөрдө. Куоракка киһирдэхпинэ билэр дьонум күлүү гыналлар: «Намнар туюк ааттаах дэһэн дьонгутуй?» — дьэһи. Мин бэйэм даһаны А.И. Ильин быһыты аһыйах мунһаһар сылдьан баран бэйэтин наһаа, толоостук арбанарын истэн баран кэлэһи сылдьыбат буолбутум. Кини тохто-обокко бэйэтин республика президентэ хаста хайһаабытын, кинини хайдах холоһор туттарын наар кэпсири идэлээх.

Аны 2011 сыл саһатыгар улуус нэһилиэктэрин үгүс өттө улуус дьаһалтатын 2010 сыллаах үлэтин куоталаһа-куоталаһа «бастын», «биэ» сыана биэрбиттэрэ истэргэ сүөргү. Маннык «бастын» үлэ бука Россия үрдүнэн суоһа буолуо. Нэһилиэнньэни өйдөөххэ сөп — баһар баһылык тутуу бэрэсээрэй дьэһи алы гыналларын курдук. Тус бэйэм 40 сыл устата төһөлөөх райком секретардарын, райсовет председателларын, улуус баһылыктарын этэллэрин истибитим буолуо даһаны, хайалара да ити курдук тус бэйэлэрин хайһааналларын истибэтэһим.

Альберт Иннокентьевич баһылык буолаат даһаны: «Намна 30 сыл устата туюк да үлэ барбатах, утуһа олоһоркут, мин кэлэн тутуу бөһөнү ыһытым», — дьэһи оруо маһы ортотунан тылларын үгүстөр сөбүлүү истибэтэхтэр уонна... туюк да дьэһи хардарбаттар. Саһата суох истэн кэбиһии сөбүлэспиккэ тэг. Бу аата хайдаһый? Бүтүн улуус уонна сылларга үлэтин-хамнаһын ити курдук бас-баттах этэн, тэһсэн кэбиһэрэ хантан ылбыт быраабай? «Бэйэ оҢото саары чаккылаах» дьэһи бэйэбит талбыт баһылыкпыт хайдах санырынан тыллаһарын мээһи истэн, аһаран кэбиһэрбит сатамһыта суох курдук. Отчуоттар кэмнэригэр аһардас үлэ-хамнас эрэ туһунан мунурдаммакка салалтаттан сиэр-майгы өттүнэн ирдэһэргэ толору бырааһаһытын туһаныахтаахпыт дьэһи саныбын.

Оччоһуна эрэ бэйэни салаһыны дьингээхтик ис хоһоонноһуоһа, оччоһуна эрэ талбыт баһылыктарыт бэйэбитигэр убаастабыллыах-тык, сиэрдээхтик сыһыаннаһалларыгар олук охсуллуоһа. Урукку өттүгэр аһары ураалааммыт салаһааччыларбыт сороһор төһөлөрө эргийэллэрэ үчүгэйгэ тиэрдибэт холоһурдарын бары да өйдүүрбүт буолуо. Эдэр дьонго сүбэһэн, сороһор кириитикэһэн да көмөлөһөрбүт наада кэмэ кэллэ быһылаах.

**Тимофей РУМЯНЦЕВ,
Россия бочуоттаах суол тутуааччыта,
СР үтүөлээх тутуааччыта**

**«КЫСТЫККА ЭТЭНГЭ
КИИРЭРГИТИГЭР»**

куруутун үллэстэр.

— Николай Иннокентьевич, бу саас кэпсэтиһиттэн олохтутугар элбэх уларыйылар буолдулар. Арһаа Европага, Америкага кризис тыһа күүскэ биллэн эрэр дьэһи күнү көтүһпэккэ кэпсири буолдулар. Ол дойдугар дьон былааһы утары быраһыастаһына тах-сыталаан эрэр. Арасыйыага, ол аата биһиги олохтутугар бу кризис дьайыа дуо?

— 2008 сыллаах кризис били-гин аан дойдуга буолан эрэр кри-зис бастакы саһаланыта буолуон сөп. Онон, кырдык, аан дойдуну аймыр улахан финансовай — экономической кризис саһаланыа суоһа дьэһи ким да мэкһилээбэт. Холобура, Греция судаарысты-бата банкротка барытын бүтүн Европа быһыһы сатыы олоһор. Уочаракка Испания, Италия кур-дук судаарыстыбалар турал-лар, оннооһор Франция ахтыл-лар буолла. Кризис улааттаһына биһиги дойдубутун хайдах да тумнар кыаһа суох. Ол эбэтэр Арасыйыага оңорон таһаары суох кэриэтэ буолла, аһардас ньи-эп, гаас атыһлааһынын суотугар олоһорбут. Салгы маннык олоһор хайдах да табыллыбат дьэһи били-гин ким баһар өйдүүр буолла. Ол курдук ньиэп сыаната түстэһинэ биһиги бюджетпит, ол аата хар-чыбыт суох буола түһүөһэ. Оччоһо, биллэн турар, доллар курса өрө тэһэн тахсын сөп. Ол аата аһыт-танаспыт сыаната үрдүү түһүөһэ. Ол эбэтэр бүтүн Арасыйыа тас дойдуттан киллэрэн аһаан-танган олоһор. Онон биһиги олохтут аан дойдуга балаһыанһа хайдах бу-оларыттан быһаччы тутулуктаах.

— Оччоһо биһиги, тыа дьо-но, хайдах буолабыт? Хамнас онто да суох кыра, үлэни булуу боппуруоһа наһаа ыраата.

— Мин кризис булгуччу бу-олуо дьэһиһин, холобура дьэһи этэһин. Билигин аан дойду бары финансистара, экономистара, ол иһигэр Арасыйыа гьэһнэрэ эмиэ ити боппуруоска төһөлөрүн үлтү сынһаллар. Хайдах гынан аһыгы кэм ирдэбилигэр эһи-эттиир финансовай ньыманы булабыт дьэһи. Онтон бэйэ саһа-лыы өйүһөн көрдөххө, финан-совай-экономической кризистэн тахсыы оңорон таһаарыны төһө баһылырбытыттан туту-луктаах. Холобура, харчы олох суох, ол аата ас да булан аһыйр ыһырыр түбэлтэтигэр сүөһүлээх — сылгылаах эбэтэр тугу эрэ оңорон таһаарынан дьарык-танар ыал ордук тутулуктаһара өйдөнөр. Ол иһин аһа, туттар тэриһи о.д.а. оңорон таһаарыны баһылы сатыахтаахпыт. Уоп-сайынан олох аан дойдуга тосту уларыйан эрэр. Холобура, сир

Дьэ, ити биһиэхэ, тыа дьонугар, холоһор буолуон сөп. Төһөлөөх сири олох туһата суох таах ха-алларабыт? Билигин киһи үкэс бюджеттэн хамнаһан олоһор. Ол эрэн сотору кэмнэһи ити балаһыанһа тосту уларый-ыан сөп. Онон эрдэттэн отойкоһо олоһон хаалбат гына толкуйдуу сатыаһа. Аны тимир суол кэлиэ. Ону кытта сиргэ-уокка үлэһи баһалаах дьон таах сытар сир-дэри туһаа таһаараары тоһо кэлиэхтэрэ суоһай? Кэлиэхтэрэ. Ол кэмгэ биһиги көрдөрбүтүнэн туран сирбитин-уопутун бил-дыһпат гына дьаһаныахтаахпыт. Холобура, баар сири төһө кыал-ларынан туһаа таһаара, ыһаһы — сүөһүнү элбэтэ сатыахтаахпыт.

— Политической күрэхпит эмиэ саһаланна. Эн быһбар боп-пуруостарыгар тугу эттиһи этэй?

— Мин дьингэһи оннук турунан туран политиканан дьарыктаммаһын эрэри Арасыйыага политика хай-дах эрэ атын өрүттээх, баһар-баһарыма сороһор кытыһаргар тийэһи. Биһирдэ баран көрдөххө быһбар туюк да уустуга суох курдук, баран биһир сөбүлүүр партиягар эбэтэр киһигэр ку-оластаа да дьыала бүтэр. Дьингэһи, дьингээх чьэһинэй быһбар элбэһи быһаарар. Хо-лобура, бүтүн Арасыйыа аан дойдуга чопчу миэстэһи була илик, чуолкай идеологията суох. Арһаа дойдугар кытта кыһырыстаһытына Кытайга сүүрэн тийэһит, Кытайы кытта сөпсөһөтөһүтүнэ арһаа дьэһи хайһаабыт. Ити Арасыйыага былаас норуот уопастыбаннай санаатынан олоһорбут көрдөрөр. Ол аата политикага конкурен-ция суох. Онон оччо үчүгэйэ суох балаһыанһа үөскээтэ дьэһи эттиэххэ сөп. Биһиги аһыйах ах-сааннаах норуот Арасыйыа по-литикатыгар биллэр гына дьайар кыахпыт суох. Ол да буоллар

дьингэһи тосту-туора быһыы буолар уонна биһиэхэ баар хан-нык да сокуонга эһиһиттээбэт. Итинник балаһыанһа билигин кэмгэ наһаа тарһанна. Холобура, үлэһинэн эбэтэр өссө тугунан эмэ күһэйэн бэйэһэ охторо сатааһын. Биһиги толору чьэһинэйдик оло-рор буоллаһытына биһирдэ эрэ олохтутун чин, халбаннаабат гына оңостуохпут. Онтон ким эрэ туһугар туюк эрэ ситэ этил-либэт эбэтэр суоһу баар курдук этии, ол аата албыннааһын баар буоллаһына син биһир кэһи охсу-улаах буолар. Арасыйыага үйэ тухары оннук. «Күн ыраахтаары» дьэһи үйэлэр тухары олоһор-путун эһэн, «Күн Сталин» дьэ-биһитин тэһсэн уонна салгыи салайан олоһорбут дьоммуттан биһир даһаны киһи аата үтүөнэн ахтыллыбат. Ол аата ол кэм-нэргэ туюк эрэ ситэ этиллибэт, албыннааһын баар буолан он-нук. Итинник балаһыанһа ба-арын тухары Арасыйыа олоһо көнүө суоһа. Ону норуот бэйэ-тэ көһнөрөргө дьулуһуохтаах. Норуот ону көһнөрөр туһугар туруммат буоллаһына былааска олоһор киһи хаһан даһаны бэйэ-тин санаатыттан ону көһнөрөргө дьулуһпатын история көрдөрөр.

— Ааспыт быһбарга Саха си-риттэн Госдумага талыллыбыт депутаттар үлэлэрин эн хайдах сыаналыһыт?

— Госдумага 1993 сылтан быһбардыбыт. Ол аата 18 сыл буолла. Мин ити ааспыт кэмнэ-ргэ саамай биллэр гына күүскэ үлэлээбит киһинэн Зоя Афанас-ьевна Корнилова дьэһи ааһабын. Онтон бу аһан эрэр Госдума үлэтин интернеткэ Дума сай-тыттан ылан көрүөххэ сөп. Онон көстөрүнэн Эверстов — 10 сокуон бырайыаһын киллэрбит, Песков-ская — 20 бырайыаһы, Тумусов — 43 сокуон бырайыаһын киллэр-бит. Аны депутат үлэтин биһир көрдөрүүтэ — тыл этии. Эверстов 4 сыл устата — 20, Песковская — 29, Тумусов — 105 Госдума араас мунһаһарыгар тыл эһиттэр.

— Сотору Октөөп бырааһынньыга буолуо, онно эн хайдах сыһыаннаһаһын?

— Үчүгэйдик сыһыаннаһаһын. Биһиги оҢо сааспыт, эдэр кэммит бырааһынньыга буоллаа. Уонна Октөөп өрөбөлүүсүһүэтэ саһа-ларга, кыра омукка элбэһи биэр-битэ. Билигин 4 чьыһылааһа туга да өйдөмөт бырааһынньыгы бэлиэтиир киһи аһыйах бу-олуо. Түгэһинэн түбэһиннэрэн Намым дьонун кэлэн иһэр Октөөп бырааһынньыгынан эһэрдэлиһин, кыстыкка этэһнэ киһирэн, мунһа кэмтигэр балыгы хото ыларгытыгар баһарабын.

Кэһиттэ В. РЫКУНОВА

„Азия оѳолоро - 2012”

„Азия оѳолоро” норуоттар икки ардыларынааѳы оонньоуу сирдѳиттэрин, ол эбэтэр инники сылларга кэрэхтэспит биир дойдулаахтарбытын, оччолорго эдэр спортсменнар туһунан билиһиннэрибитин салгыбыт.

Намнааѳы оѳо спортивной оскуолатын старшай тренерэ Василий Прокопьев дуобат тумара хонуутугар 10-ча сааһыгар үктэммитэ. Онуоха мындыр, оѳуруктаах ой кэрэвэр кырачачан уолчааны Иван Романович Леонтьев сиэтэн киллэрбитэ. Итиэннэ тренер быһыытынан иитиллээччитин кытта хотторуу кыһыытын-абатын, кыайы-хотуу үрдүк өрөгөйүн үллэстибитэ. Чуолаан, кини үөрэтиитинэн-такайытынан Вася биир-

тэн-биир чыпчаалы, кирбиини дабайан испитэ. Ол курдук эдэр дуобатчыт аан маннайгы ситиһиитин республика чемпионатыгар ылбыта. 1997 сыла „Чудо-шашки” диэн кэрэхтэһиигэ 7-с кылаас үөрэнээччитэ Вася үһүс миэстэѳэ тахсыбыта. Бу кыайы уолчаанга инники улахан ситиһиилэригэр дьонун хардыы буолбута. Эһиһиһигэр Электросталь куоракка Россия таһымыгар тийэн оонньообута. Бүтүн дойду таһымыгар тахсыы - бэйэтэ туспа ситиһи. Бу кэрэхтэһи уолчаанга дьайыта күүстээх этэ. Дуобат алыптаах хонуута улам ылар-ылан испитэ. Мындыр толкуй күүһүнэн кэрэхтэһи хаамытын, тыһааһынын күүркэтэн биэри сөбүлэтэн

Петербург куоракка ытыллыбыт улахан кэрэхтэһиигэ маннайгы миэстэни ылбыта. Онно түргэн уонна сүрүн оонньоууларга иккиэннэригэр

Оонньоууларга диэри — 243 КҮН

тэннээѳин булбакка, уолаттарга Россия чемпиона үрдүк аат ингэриллбитэ. Бу сыл „Азия оѳолоро” норуоттар икки

Россияѳа иккис, аан дойду чемпионатыгар үһүс миэстэ-лэри ылаттаабыта. 2006 с. Казахстанга ытыллыбыт аан дойду чемпионатыгар норуоттар икки ардыларынааѳы кылаастаах гроссмейстер нуорматын толорбута. 2007 с. үрдүк лигаѳа республика чемпиона буолбута.

Бу курдук уонча сааһыттан дуобат тумара хонуута кинини үгүс ситиһиһилэргэ сирдээн аѳалла. Билигин норуоттар икки

МЫНДЫР ТОЛКУЙ КҮҮҮЭ

барбыта. Бастаан көннөрү интэриэс эрэ быһыытынан салайтарбыт эбит буоллаҕына, дьонун ситиһиһилэрэ дуобатчыт буоларга бигэттик сирдээбиттэрэ. Тренерэ И.Р. Леонтьев Дьокуускайга элбэхтэ сбордарга сырытыннарара. Аатырар Александр Азаровка эрчиллэллэрэ. Араас таһымнаах кэрэхтэһиһилэргэ кытталлара. 2000 с. республика бастакы миэстэни ылан, Россия чемпионатыгар путевканын наѳараадаламмыта. Итиэннэ тренерин, бүтүн республикатын аатын түһэн биэрбэтэѳэ, Санкт-

ардыларынааѳы иккис оонньоууа республика сүүмэрдэммит хамаандатыгар биир бастыг дуобатчыт быһыытынан кирбитэ. Манна Монголия, Бурятия, Башкирия у.о.а. дойдулар күүстээхтэрин кытта күөн көрсүбүтэ. Түмүгэр эрэллээхтик бастаабыта уонна төрөөбүт Сахатын сиригн хамаандата бастыгнар кэккэлэригэр кириэрин ситиспитэ. Мантан салгыы Вася дуобатчыт быһыытынан ситэн-хотон, дойду, аан дойду таһымыгар оонньооччулар ахсааннарыгар биллэн барбыта.

ардыларынааѳы кылаастаах гроссмейстер, старшай тренер Василий Иванович Прокопьев куорсун анньыммыт оскуолатыгар хаһыс да сылын оѳолоро дуобакка уһуйар. Үөрэтэр, эрчийэр бөлөѳөр 20 иитиллээччилээх. Бастыгнарга Дьокуускайдааѳы 5-с №-дээх спортивной оскуола үөрэнээччитэ Миша Посельский, Нам алын сүһүөх оскуолатын үөрэнээччитэ Валера Гороховы у.о.а. киллэрэр. Быйыл сайын Розалия Егорова салайааччылаах бөлөх Санкт-Петербурга ытыллыбыт „Үрүн

түүн” турнирга ситиһиһилээхтик кыттыбыттарын астына, үөрэ көпсир. Үлэтин таһынан араас таһымнаах кэрэхтэһиһилэргэ, турнирдарга, чемпионаттарга кыттан, мэлдьи бастыгнарга ааттанар.

Василий И.Е. Винокуров аат. пед. колледжы, Чурапчытааѳы физкультура институтун ситиһиһилээхтик бүтэрбитэ. Сирдээѳи аналын толорон дьэ кэргэн аѳа баһылыга, тапталлаах кэргэн, амарах аѳа.

Л. УВАРОВСКАЯ

Учуутал — уус чулуута

Учуутал — үрдүк аат. Учуутал үрдүк аатын сүгүү киһи айы бэриллбит. Учуутал оѳо киһи буолан сайдан тахсытыгар уонна кини инники олоѳор олук уурааччы. Оттон төрөөбүт тыл учуутала норуотун дьылҕатыгар сүнгэн эһиһиһиһини сүгэр, кэскиллээх суолу тэлэр. Оннук уустук эрээри умсугутуулаах суолунан эрэллээхтик уонна чиэстээхтик 37-с сылын айаннаан кэллэ И.Е. Винокуров аатынан Хатын Ары орто оскуолатын саха тылын уонна литературатын учуутала, тумус туттар киһибит Екатерина Николаевна Гаврильева.

Кини Николай Семенович уонна Агаѳья Алексеевна Гаврильевтар элбэх оѳолоох дьэ кэргэттэригэр 1951 с. үһүс оѳонон төрөөбүтэ. Гаврильевтар Хатын Ары нэһилигэр да, Нам уллуһугар да биллэр-көстөр үтүөмааны ыаллар. Аѳалара Николай Семенович Гаврильев колхознай үлэ ветерана, Ага дойду Улуу сэрриитин кыттылааѳа, өр сылларга нэһилиэккэ партком секретарынан, сельсовет председателинэн бэриниһилээхтик үлэлээбит, билигин 90 сааһын ааһан олоор ыгык кырдыаѳас буолар. Ийэлэрэ Агаѳья Алексеевна төрөпүт 9 оѳогун таһынан аймактара тула аях хаалбыт оѳолорун барыта 13 оѳону көрөн-истэн, иитэн-такайан таһаарбыт, үтүө майгылаах улахан ыал амарах ийэтэ, үлэһит үтүөтэ этэ. Кини сааһын тухары фермаѳа сүөһү көрүүтүгэр үтүө суобастаахтык үлэлээн улахан дьэ кэргэни иһипитэ. Оѳолор билигин бары үлэһит дьон буолан, республика араас мунуктарынан тарѳананнар, бэйэлэрэ ыал ийэтэ-аѳата, эһээтэ-эбээтэ буолан олоролор. Туруу үлэһит элбэх оѳолоох дьэ кэргэннэ төрөөбүт буолан Екатерина Николаевна кыратыттан ыарахаттартан толлубакка ханнык да үлэни толорго үөрэммитэ. 1958 с. Маалынкай начаалнай оскуолатыгар нулевой кылааска үөрэнэ кирибитэ. Аан бастаан ааварга-суруйарга үөрэспит Саха АССР үтүөлээх учууталын Попова Елена Кирилловнаны, фронтовик-учуутал Степанов Василий Ивановичы, пионер баһаатайдары Кардашевская Галина Георгиевнаны, Сыроватская Анастасия Ивановнаны үтүө тылларын ахтар, учуутал идэтин баһылырыгар олук уурбуп дьоннорунан ааттыыр. Салгыы Хатырык орто оскуолатыгар үөрээн баран 10 кылааһы Нам орто оскуолатыгар бүтэрбитэ. Оччотооѳу кэмгэ үгүс эдэр ыччат «Оскуола-производство-үрдүк үөрэх»

девинэнэн салайтаран колхоз, совхоз үлэтигэр күргүөмнээхтик тахсара. Екатерина Николаевна ол кэми субу курдук ахтар: - Икки сыл устата Карл Маркс колхозка саһыл көрөөччүнэн үлэлээбитим. Онно ферма сэби-диссэйнэн ирдэбиллээх салайааччы Василий Софронович Эверстов үлэлиирэ. Мин Эверстова Любовь Ефимовнаһын 100-н тахса саһылы көрөр, аһатар эттибит. Биир сыл үлэлээн бастыг производственник буолан, производство туйгуннарын республикатааѳы слеттарыгар кыттыбытым. Дьокуускай куорат 2 нүөмэрдээх оскуолатын үөрэнээччилэрин иһилэригэр «тыһа тахсан үлэлээн» диэн тыл эһипитим. Ол эһипит тылбын толорор инниттэн төһө да ырахан буоллар, сороѳор кыайбакка ытыы-ытыы үлэли барарым. Дьиннээх үлэ диэн хайдаѳын эһипинэн-хааммынан билбитим, колхозтаахтары ытыктыыр, сыаналыыр санаа иһмитэ. 1970 с. Саха государственнай университетыгар саха салаатыгар үөрэнэ кирибитим уонна 1975 с. үөрэхпин бүтэрэн Бүлүү оройуонугар Маастаах орто оскуолатыгар саха тылын уонна литературатын учууталынан аһаммытым.

Ити курдук саѳаламмыта учуутал сыралаах үлэтэ, оѳону төрүт тылы интэриһиригэр, таптыырга уһуйуу, үөрэти. Учуутал саха тылын уроктарыгар оѳо сагарар саҕата чуолкай, ыраас, уус-уран, суруга-бичигэ таба, тупсаѳай буоларын ситиһэр, литература уроктарыгар улуу саха суруйааччыларын айымньыларын ааѳы, ырытыы, кэскиллээх санааларын ылыныы, оѳо сахалыы өйүн-санаатын, айылгытын сайыннарыы сорууга турар. Екатерина Николаевна 36 сыл устата саха тылын уонна литературатын учууталынан үлэлээн кэллэ, бүгүн кини Российской Федерация уопсай үөрэхтэһинин Бочуоттаах үлэһитэ, Саха республикатын

үөрэтиитин туйгуна, «Методист Якутии» бэлиэ хаһаайката, гуманитарнай предметтэр учууталларын республикатааѳы кэрэхтэрин, Саха республикатын Президенин гранын кыайылааѳа.

Учуутал үлэтигэр бастакы хардыылар хайдах этилэр? Маастаах орто оскуолатыгар саҕа аһаммыт эдэркээн учууталы сүрдээх үчүгэйдик көрсүбүттэрэ, тийэһитин кытта обществен-

рынан эдэр эрчимнээх коллективка кириэн салгыы үлэлээн барбыта. Екатерина Николаевна 7-с кылаас салайааччытынан буолбута. Онно үөрэммит оѳолор үөрэххэ баѳалара күүстээгин, айылѳа ураты сыһаннарын, күннээѳи олоххо тулуурдарын сөхпүтүн санаыыр. 1980-1987 сс. Модут орто оскуолатыгар учууталынан, завучунан үлэлээбитэ. Модут оскуолага «Уһатыллыбыт күннээх оскуола» буолан оройуон уонна республика учууталларыгар анаан хас да төгүл методической семинардары тэрийэн ыһпытыр. Нэһилиэк общественноһа, төрөпүттэр оскуола үлэтигэр кыттыыларга үрдээбитэ. Ол курдук 1986 с. «Сахалыы сирити-туому, үгэстэри үөрэти» семинарга республикаттан кэлбит учууталлар үөрэнээччилэргэ ытытылар куруһуоктар үлэлэрин билсэн, үөрэтэн, биһирээн барбытара. Екатерина Николаевна Модукка үлэлиир сылларыгар общественнай үлээн күүска дьарыктаммыта. Ол курдук нэһилиэк Сэбиэтин депутаттынан талылыбыта, комсомольскай үөрэх пропагандиһын быһыытынан таһаарылаах үлэтэ Чехословакияга барар путевканын бэлиэтэммитэ, «Моло-

үөрэхтэѳэ буолан национальнай концепция идеяларын сөптөөхтүк өйдөөн оскуола бэрт түргэнник саҕа хайысханан үлэлээн барарын ситиспитэ. Кини салайааччы быһыытынан мындырын, ирдэбиллээѳин, тактичнаһын, ханнык баѳарар килиһээ, эдэр да, саастаах да учуутала биир тэн убаастабыллаахтык уонна харыстабыллаахтык сыһаннаһарын бииргэ үлэлээбит коллегалара биллэлэр. Ол да иһин буолла кини 10 сыл устата Хатын Ары оскуолатын коллективын салайыты, ЕГЭ бастакы хардыыларын онорон, профильнай уонна дуальнай үөрэхтэһини киллэрэн, утумнаах үлэни ыһпытын, үгүс сыратын биэрбитин үлэлиир коллектива сыаналыыр. Ол сылларга оскуолатын бүтэрэн барыт оѳолор учууталларын, завучтарын үтүө тылынан ахталлар, мэлдьи үөрөкөтө көрсөн кэпсэтэллэр. Кэники сылларга Екатерина Николаевна Нам уллуһугар саха тылын уонна литературатын учууталларын методической холбоһуктарын үлэтин айымньылаахтык салайан кэллэ. Учууталлар үөрэтэр таһымнарын үрдэтэр сыалтан үгүс элбэх үлэни тэрийэн, улуус уонна республика учууталларыгар араас темаларга методической семинардары, үөрэнээччилэргэ научнай-практической, читательскай конференциялары ыытан, улууска методической үлэ сөптөөхтүк барарыгар бэйэтин сэмэй кылаатын киллэрдэ дьэтэххэ сыыспатым буолуо.

Кини быйыл биир улахан үлэни онордо: аѳатын Николай Семенович олоѳун устата муспут баай исторической матырыйалларын түмөн былыргыттан күн бүгүнүгэр дылы төрөөбүт сирин-дойдунун, дьонун-сэргэтин туһунан кэпсир баай ис хоһоонноо «Хатын Ары нэһилигэ» кинигэни күн сиригн көрдөрдө. Екатерина Николаевна күн бүгүн таптыыр идэтинэн үлэли-хамсыы, эдэр көлүнэни иитэ-үөрэтэ, баай уопуттунан эдэр учууталлардыын үллэстэ сылдьара кинини үөрдэр.

А.Е. ВАСИЛЬЕВА, Хатын Ары орто оскуолатын нуучча тылын, литературатын учуутала

(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

ТУМУС ТУТТАР УЧУУТААҤЫ

най үлэ арааһын сүктэрэн кэбиспиттэрэ. Комсомольскай үөрэх пропагандиһа буолара, төрөпүттэргэ анаан радионан лекциялары тэрийэн ыытара. Оччотооѳу учууталлар бары да үлэѳэ бэриниһилээхтэрэ, оскуола араас куруһуоктары, секциялары үөрэнээччилэргэ эрэ буолбакка, үлэлиир ыччаттарга эмиз учууталлар ытыталлара. Манна Екатерина Николаевна учуутал быһыытынан уһаарылыбыта, педагогической ааѳыларга кыттан үөрэх министрствотыттан бастакы грамотатын долгуйа тупсута. Бүлүүгэ үс сыл үлэлээн баран дойдунан ахтан Намга кэлэн Салбаан аѳыс кылаастаах оскуолатыгар аһаммыта. Директорынан Василий Васильевич Эверстов, директоры үөрэх чааһыгар солбуйааччынан Виктория Васильевна Винокурова үлэлиһиллэрэ. Кинилэр салалтала-

деѳэ Якутии», «Эдэр коммунист» хаһыаттарга бастыг пропаганда туһунан очеркалар тахсытытара. 1987 с. төрөөбүт нэһилигэр кэлэн Хатын Ары орто оскуолатыгар кылаас таһынан үлэни тэрийээччинэн үлэтин саѳалаабыта. 1993-1994 үөрэх дьылгыттан директору үөрэх чааһыгар солбуйааччынан анаабытара. Ол кэмгэ республика үөрэтин система-тыгар национальнай концепция тэтимнээхтик кириэн оскуола сахалыы тылын, өй-санаа уһуктан учууталларга эһиһиһилээх үлэ сүктэриллбитэ. «Ураанхай саха оѳото», «Фольклор», «Кыыс куо», «Үрүн уолан» курдук саҕа предметтэр эбиллэннэр программалары оноруу, атын предметтэргэ сахалыы компонент киллэри, уолу уол, кыһы кыыс быһыытынан иити-үөрэти сорууга турбута. Екатерина Николаевна бэйэтэ тыл

Сурт кэриэстээх, өтөх төнүргэстээх

Мин 2007 сылтан „Аартык” лаафьр оѳолорун кытта этно-экологической экспедицияларга сылдьан, Нам улууһун Үөдэйин алаастарыгар баар сэргэлэри көрөн баран интэриэһиргээбиһиттэн саѳалаан, сэргэлэри үөрэтэн барбытым. Быйыл Санкт-Петербург куоракка ытыллыбыт „Интеллектуальное возрождение” конкурса „Коновязь сэргэ – памятник древней культуры якутов” үлэбинэн кыттан кэллим.

Күн бүгүнгө диэри былыргы үйэтээҕи сэргэлэр суулан суох буолан иһэллэр. Чорон соѳотох ордон кырдалларга, ардыгар ойуур иһигэр уонна үксэ алаастарга тураллар. Онноѳор анаан сэргэлэри үөрөппит биллиилээх этнограф В.Ф. Яковлев Үөдэй алаастарыгар 1980-с сылларга чинчийбит, үөрөппит сэргэлэрэ билигин суохтар. Түг былыргыттан ордон кэлбит сэргэлэр былыргы саха олохун туюһун уонна тюрк омурдун

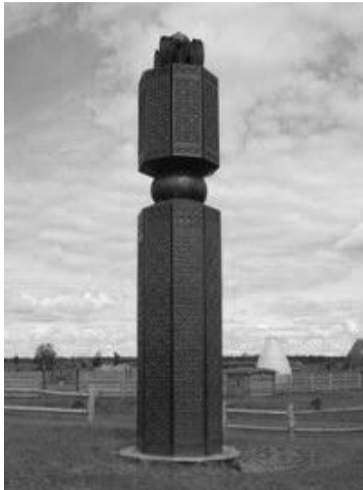
тын туруоруу сиэригэр-туомугар кытта уонна Бэстирикиэп баай сэттэ сэргэлэрин үөрэтэ уонна чинчийи бара сылдьыбыппыт. Ол сырыбыт кэннэ Таатта Чөркөөѳөр баар аѳаһас халлаан анныгар туруоруллубут саха омурдун мас тутууларын музей-комплексыгар баар сэргэлэри көрө уонна үөрэтэ барары былааннаабыппыт. Бу музей-комплекс суруйааччы Д.К. Сивцев-Суорун Омоллоон көѳүлээһининэн уонна быһаччы кыттытынан тэриллибит.

Уон чаас уһуньуктаах үһүн айаны, оскуолабыт автобуһун суоппара А.П. Ядреев сатабыллаахтык ыттан, бэркэ айаннаан тийдибит уонна музей ыксатыгар баар „Дьулуур” лаафьрга балааккаларбытын туруордубут, саламанан эргиттибит. Анаммыт дьуһурунайдар көмөлөрүнэн поварбыт Л.Е. Феоктистова ас буһара охсон аһаатыбыт уонна сынһаннабыт. Сарсыны-

уонна биһигини кытта кэлсибит Р.М. Обутов быһаарыы кэпсээн-нэрин иһиттибит.

Өр сыл этнографической чинчийиэлэри ыһыппыт буоламыт биһигини дыктиргэтэр сонун, ураты тутуу диэн бу музей-комплекска суох эбит. Үрэх биир өттүгэр икки таңара дьизтин, дьону хаайар симиэбийэ дьизни кытта көскө кэлбит дьон олохтот балаѳаннарын көһөрөн аѳалбыттар уонна дьиз тэриллэрин, иһиттэри уонна да атын туттар маллары көрдөрүүгө туруорбуттар. Э.К. Пекарская балаѳаныгар кини бастакы үс халыг кинигэлээх саха тылдыта уон-

на бу тылдыт аныгы үс кинигэлээх таһаарыта бааллар. Бу Пекарская балаѳана Уолба бөһүөлөгүн таһынааѳы Дьизэрэн алаастан көһөрүллэн аѳалылыбыт. Балаѳан иннигэр бэриинэ сэргэ диэн турар. Бу сэргэ тиэргэн сэргэлэригэр киирсэр. Үгүс киһи сылдьар, элбэх дьон тоѳуоруһар дьизтин

СЭРГЭ СУОЛТАТЫН БИЛИЭХХЭ, СИЭРИ-ТУОМУ ТУТУУХХА

былыргыттан ильдэ кэлбит культуратын кэрэһиттэрэ буолаллар. Билигин араас матырыйаалтан оңоһуллубуттарын иннигэр, былыр мастан эрэ оңоһуллалара. Онон урукку дьыллартан баччаанга диэри ордон кэлбит саха мастан ураннык чочуйан, сиздэрэйдик оңуордаан оңорбут сэргэлэрин исторической суолталаах, мастан уус-уран оңоһуктарынан ааѳыахха сөп.

Сэргэ сахаѳа олоѳор уонна итэѳэлигэр сүдү суолталааѳа. Тоѳус хаттыгастаах халлаанга олоорор Үрүн Айыыларга анаан сиэр-туом толороругар анал сэргэлэри туруорара. Онноѳор олоорор балаѳанын тиэргэнигэр тус-туска аналлаах сэргэлэр тураллара. Сэргэ суолтата уонна анала диригини үөрэттиллэ илик. Түг былыргы сиэр-туом толоруллуута, онно туоххайдах сэргэ туттуллара Аар Үрүн Айыы итэѳэлэ 1642 с. бобуллуобуттан уонна советскай кэмгэ атеизм пропаганда тын сабыдыалын түмүгэр умнулуна.

З.П. Саввин аатынан Үөдэй орто оскуолатын „Аартык” этно-экологической лаафьрын 17 оѳолоро учууталларбытынаан В.Н. Викторваны уонна М.К. Винокурованы кытта Чөркөөхтөөѳү этнографической музейга быйыл от ыйын 15-18 күннэригэр бара сырыттыбыт. Былырын Нам улууһун Түбэ нэһилиэгэр Бэстирикиэп баай уолаттара туруорбут кириэстээх остуолбатын үкчү куопуя-

гар, сарсыардаангы линейкаѳа „Аартык” этно-экологической лаафьр былааѳын флагштокка бу лаафьрга бэһис сылын сылдьар Владислав Никиѳоров, Айыына Босикова, Николай Шестаков, Татьяна Эверстова уонна мин таһаардыбыт.

Бастаан Чөркөөхтөөѳү этнографической музейи көрдүбүт. Үлэһиттэр суох буоланнар кыра сааланы эрэ көрдүбүт. Онно суруйааччы А.И. Софронов-Алампа 125 сылыгар аналлаах стендэлэри туруорбуттар. Музей үлэһиттэрин халтай кэтэһэн баран, харабыл аһан биэрбитин кэннэ, бэйэбит аһаѳас халлаан анныгар турар таңара дьизэлэрин, балаѳаннары уо.д.а. тутуулары көрдүбүт. Анал гид кэлбэтинэн учууталларбыт В.Н. Викторова, М.К. Винокурова

иннигэр үксүн туруорулар. Онтон үрэх биир өттүгэр вантовай муостанан туораан көрбүт тутууларбыт барыта дьин сахалар олохтот тутууларга тураллар. Онон үрэх биир энэригэр көскө кэлбит сылынайдар, биир өттүгэр сахалар олохтор диэх курдук араарыы баар эбит.

Симиллэх ойуур иһигэр турар араһаһы харабылга сирдэтэн булан, анал сиэри-туому оңордубут. Анал алгыс тылларын этэн туран, үс былыргы үйэтээѳи сэргэлэр төрдүлэриттэн ылыллыбыт Үөдэй буорун араһас анныгар куттубут, үс алаадыны уурдубут уонна уохтаах кымыйынан ыстыбыт. Бу биһиги дойдубут Үөдэй нэһилиэгин тыатыгар, халыг сис ойуур быһыгар, Халба Харата күөлүн аттыгар турбут оѳо ойуун араһаһын Суорун Омоллоон И.С. Эверстова уонна И.С. Охлопковка сирдэтэн булан, Чөркөөххө көһөтөрбүт. Ойуун араһаһын сирдэбит аһыыларыгар, эппит сэттэригэр иккиэн куолай рагынан ылдыан, ас барбат буолан өлбүттэр. Бу араһас таңара дьизтин иһигэр өр сылларга турбут. Өлбүт киһини араһаска харайыны нууччалар Саха сиригэр кэлиэхтириттэн ыла боптуттара. Оттон ойууннары утары бобуу-хайыы үлэтин таңара дьизтин аѳабыттарга 1771 сылтан актыыбынайдык ыһыттарга. Маны билбэттэн буолуо, бука, ойууну араһастары таңара дьизтин иһигэр экспонат быһытынан туруорбуттар. Харабыл кэпсээнинэн Суорун Омоллоон өлүөн иннинэ таңара дьизиттэн ойууннаах араһаһы таһаарын уонна музей территориятын иһигэр кураанах араһаһы ойуур иһигэр туруораарын дьизит. Онтон ойуун кыраматын ханна гыммыттарын харабыл билбэт.

Үөдэй нэһилиэгэр, Дуоѳалаах сайылыкка Угаалаах баай тоѳус сэргэтэ турбуттун билигин иккитэ эрэ ордон турар. Олору 2009 с. анаан баран чинчийиппит, үөрөппиппит. Сорѳун Суорун Омоллоон Чөркөөхтөөѳү музейга Ньолѳо алааска турбут Ньукулаайабыс сизэллээх сэргэлэрин кытта илдьибит буолуохтаах диэн,

мин ол сэргэлэр баалларын дуу, суохтарын дуу билэ, анал былааннаах тийибитим.

Чөркөөххө Угаалаах уонна кини сизэ Ньукулаайабыс кулба сэргэлэригэр суохтар. Угаалаах сэргэлэригэр оңоһууларынан сүрдээѳин маарынныыр икки сэргэ аныгы копиялара бааллар. Бастакы үкчү Угаалаах сэргэтин курдук ромб оңуор ойуулаах, уратыта - мооньун оңоһуута атын уонна мунур оройугар түөрт ат төбөлөөх. Бу маннык түөрт ат төбөтө оңоһуулар Ньукулаайабыс кулба сэргэлэригэр бааллара. Иккис, ортоку турар сэргэ бары оңоһуута Угаалаах сэргэтигэр

сөрү-сөп үкчү гынан баран, оңуоругар ромбалар икки ардыларыгар төгүрүктэри кыбыппыттар. Бу төгүрүктэри сэргэ куопуятын оңорооччу мас сууа сэргэ орнаменын оңуорун тупсараары киллэрбит буолуон сөп. Ол да буоллар бу эрэ сэргэ кээмэйинэн, оңоһуутунан уонна ромб оңуордааѳынан Угаалаах сэргэтин копията диэн быһаарыы оңоруохха сөп.

Үс сэргэтэһэ турар сэргэлэртэн үһүс сэргэ Угаалаах сэргэтигэр маарыннаабат. Оройугар туюй күөскэ маарынныыр иһиттээх. Үөдэйгэ биир да былыргы сэргэ оройугар иһит, чороон оңоһуллубута суох. Оһуора ураты, мооньо атын. Угаалаах сэргэлэрэ бары биир тэҕил толугу суон мастан оңоһуллубут үкчү оңоһуулаах

сэргэлэр. Ону хаартыскаѳа түһэриллибит Дуоѳалаах сайылыкка турар Угаалаах сэргэлэрин кытта тэҕнээн көрүөххэ сөп.

Чөркөөх этнографической музейин уһаайбатыгар турар бары сэргэлэри кэрийи сылдьан пааспардаан толордубут, туоххайдах оңоһуулаахтары чинчийдибит, үөрөттибит. Р.М. Обутов анаан хаартыскаѳа түһэрдэ, кээмэйдээһингэ көмөлөстө. Манан туруоруммут сыалбын-сорукпун толордум. Сэргэлэри үөрэтэр-чинчийэр үлэбэр Чөркөөххэ сырыым эбили буолла уонна Үөдэй Дуоѳалаах сайылыгар олохтот Угаалаах уонна Ньолѳо алааска олохтот Ньукулаайабыс сэргэлэрэ Чөркөөххө илдьилбэттэтэр диэн түмүк оңордум.

Биир балаѳан таһыгар сатанах сэргэ турар. Бу ойууттар уонна удаѳаннар эрэ туруорар анал сэргэлэрэ. Сатанах сэргэ лабааларыгар ойуунга көмөлөһөр абааһылар уонна ойуун көтөрдөрө көтөн кэлэн олохторугар аналлаах. Адаарыбыт лабаалардаах сатанах сэргэни ойууттар, удаѳаннар бэйэлэрин балаѳаннарын таһыгар уонна ойуун эбэтэр удаѳан хараллыбыт араһаһын эбэтэр көмүллэ сытар сирин аттыгар туруораллар.

Чөркөөх бөһүөлөгүн иһигэр кыргыс сэргэтин дэталы баар юбилейнай сэргэ суол кытытыгар турар. Бу үгүс төбөтүн курдук чопчулар кыргыс сэргэтин ураты бэлиэтэ. Кыргызска кыра оѳо эрдэбиттэн анаан үөрэттилибит боотуртан ураты киһи кыргыс сэргэтин туруорара былыр көңүллэммэт этэ. Бу сэргэ мооньун аллараа өттүгэр уонна баһын үөһэ өттүгэр үгүс төбөтүн курдук анал чопчулара боотур оноѳостоох кэһэѳин, ох саалаах саадаѳын атын ыңгырыгар олорон эрэн иилэ быраѳан ыйырыгар уонна атын тэһинин иилэригэр аналлаахтар. Былыргы ирдэбиллэри кэһэн, сэргэ „Кыргыс сэргэтэ” буоларын туоһулуур көңүллэммэт чопчута (дэталы) билгин, сэргэ көстүүтүн киэргэтэрин иһин, араас сэргэлэргэ оңоһуллар буолла.

Тимоѳей ЯДРЕЕВ, Үөдэй

(Салгыыта бэчээттэниэ)

Складное изложение нескладной жизни
МОРСКОЙ ЗАЛИВ, ДАЛЕКО ОДАКШИЯСЬ В СУЛУ НА СЕВЕРЕ РОССИИ
ШАМАНСКИЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ ИНСТРУМЕНТ
ЛЕСНАЯ ЗАРОСЛЬ
ЯРКИЙ ПРЕДСТАВИТЕЛЬ «ФИЛОСОФИИ ВСЕЕДИНСТВА»

ИГРА В «КРЕСТИКИ-НОЛИКИ» НА БЕСКОНЕЧНОМ ПОЛЕ
НАЧИНКА ЭКЛЕРА
ЧТО НЕ ДАЕТ ЧАЮ ОСТЫТЬ?

ВЕЛИКАЯ ФРАНЦУЗСКАЯ АКТРИСА, ВОЗГЛАВЛЯВШАЯ В КОНЦЕ XIX – НАЧАЛЕ XX ВЕКА ПАРИЖСКИЙ ТЕАТР СОБСТВЕННОГО ИМЕНИ
«ХОРОШО ИМЕТЬ В ДЕТСТВЕ»
«НЕСТИ СВОЙ...»
В МОСКВЕ ОТКРЫТ МУЗЕЙ ТРЕХ АКТЕРОВ. ОН ПОСВЯЩЕН КУРИОЗНОМУ ЛЮБИТЕЛЮ И ТЕАТРАЛЬНОМУ ВИЗУАЛУ КТО ТРЕТИЙ?

МРАК НЕВИДИЯ
ОПЫТНЫЙ СКАНДАЛИСТ
«КЛИМАТ В АДУ»
ПО КАКОЙ СТОЛИЦЕ НАЗВАН ТАНЕЦ ХАБАНЕРА?

И ЭТО ТОЖЕ КОНТРОЛИРУЕТ ТАМОЖНЯ

ТРУЖЕНИК СЕЛА
САМЫЙ ПОПУЛЯРНЫЙ ПО ПРОДАЖАМ ИНСТРУМЕНТ В СОВЕТСКОМ СОЮЗЕ

КРЫЛАТАЯ ФРАЗА ИЗ КИНОКОМЕДИИ «БРИЛЛАНТОВАЯ РУКА» ЛЕОНИДА ГАЙДАЯ ЗВУЧИТ ТАК: «ОНИ НЕ ОТХОДЯТ ОТ КАССЫ»
«ВЕТРЕНАЯ БОЛЕЗНЬ»
«БЛЕСНЕТ... НАДЕЖДА»
«ВЫХОДЯТ... ТРЕПА РАКЕТЫ»
ЧЕМ РУКОВОДИТ ДЕКАН?
КЕМ РАБОТАЛ ЛЕОНТИЙ БЕНУА – ОСНОВАТЕЛЬ ЦЕЛОЙ ДИНАСТИИ РУССКИХ ХУДОЖНИКОВ?

НЕ ТОЛЬКО РАЦИОНАЛЬНОЕ, НО И ЖЕМЧУЖНОЕ
НА ЧЕМ ИГРАЮТ В ПИНГ-ПОНГ?

АЗИАТСКАЯ СТРАНА
ЛЮБИТЕЛЬ ЧУЖИХ ПРЕДСЕДАТЕЛЕВ

СИЛА, СОВЕРШАЮЩАЯ ДОЖДЕВУ ПОДВИГОВ
РЕЗИДЕНЦИЯ ТОЛСТОСУМА

ЗНАКОК УТВЕРЖДАЮТ, ЧТО ПЕРВАЯ В ДРЕВНЕЙ ГРЕЦИИ ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ... СОЗДАНА ФИЛОСОФОМ АНАКСИМАНДОС

ОДИН СИАМСКИЙ ЦАРЬ ОДНАЖДЫ ПРИКАЗАЛ ОБСЛУЖИВАТЬ ОЖИДАННЫЙ ГОРОД ГОРЬКАМИ И ЗАЩИТИЛИ С УДОВОЛЬСТВИЕМ ОСУДИЛИ СВОИ ПОСЫ, ЧТО НАХОДИЛИСЬ ВНУТРИ ТОХ САМЫХ ГОРЬКОВОК?

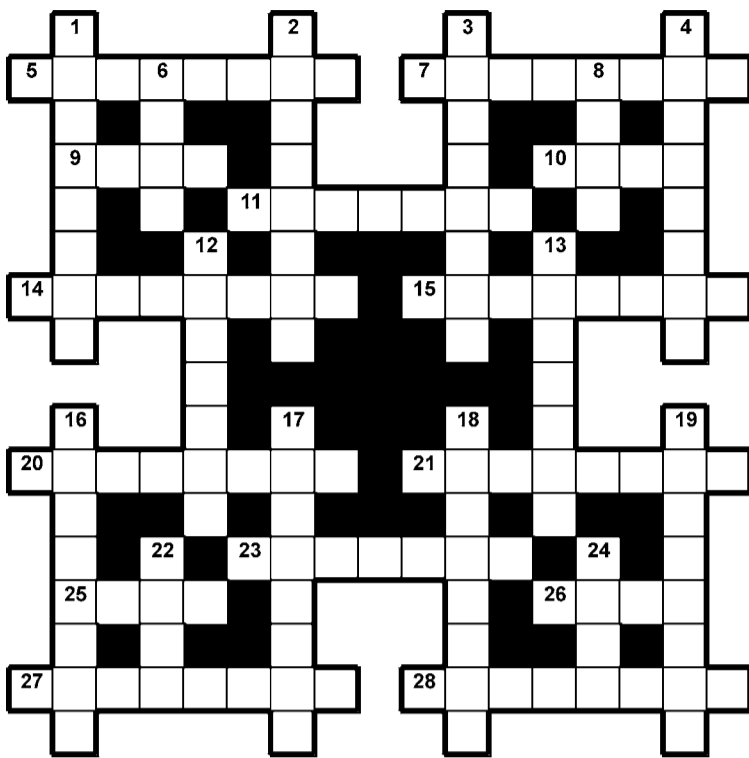
БЛАГОРОДНЫЙ ГАЗ
ОТ КАКОГО КАЧЕСТВА ПО УТВЕРЖДЕНИЮ МИСТИКОВ, «МОЖЕТ ИЗБАВИТЬ АВАНТЮРИН?»

«САМО ГОНДЛЯ НЕСТЕРПЛИВЫХ»
ТЕРМИН ПРИМЕНИТЕЛЬНО К РАСТЕНИЯМ ВВЕЛ АНГЛИЙСКИЙ УЧЕНЫЙ РОБЕРТ ГУК

ЯГОДА, В КОТОРОЙ КАРОТИНА БОЛЬШЕ, ЧЕМ В МОРКОВИ
БОРЬБА ПЕРЕКОРМЛЕННЫХ ЯПОНЦЕВ
КАКОВЕ «АНГЛИЙСКОЕ ИЗВЕРЖЕНИЕ» ОЧЕНЬ ВОЗМУЩАЮЩЕ РАСТУЩАЯ ИЗ «СВАДЬБЫ КРЕЧЕНСКОГО» АЛЕКСАНДРА СКОДОВО «ОБЛАВЛЯЛА»

«ДОРОЖНИК» НА ВОДЕ
«НЕМНОЕ...»
КОНТРОЛЬНЫЕ НА РЫНКЕ
ТРЕУГОЛЬНАЯ БУКВА
СТАРИННЫЙ РУССКИЙ СУПЕРМЕН
ЛУЧШАЯ ПРИПРАВКА К ПИЩЕ
У КАКОЙ ГОНИМЫ БОЛЬШЕ, ЧЕМ У ОСТАЛЬНЫХ, ЧУВСТВО СОБСТВЕННОГО ДОСТОИНСТВА?
В КАКОМ МЕСЯЦЕ ЯПОНЦЫ ОТМЕЧАЮТ ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ БУДДЫ?

ФРАНЦУЗСКИЙ КОМПОЗИТОР ФРАНСУА ФИЛИДОР НАПИСАЛ КНИГУ... ШАХМАТ
РУССКИЙ ПОЭТ, ИГРАВШИЙ В КАРТЫ БЕЗ ВДОХНОВЕНИЯ И ОСОБОЙ ФАНТАЗИИ
ЧТОБЫ ОТВЕТИТЬ ПОЛОЖИТЕЛЬНО... ДОЛЖЕН БЫТЬ СОБЛАЗНИТЕЛЬНОМ

По горизонтали:
5. Склад фигни в автомобиле (разг.). 7. Карело-финский эпос. 9. Строфа из девяти строк. 10. Оригинальная искусственная позиция фигур на шахматной доске с заданием добиться выигрыша или ничьей. 11. Чин высшего командного состава военно-морских сил. 14. Большая картина с объемными предметами на переднем плане. 15. Пустое место, но не ноль без палочки. 20. Название Малой Азии в древности. 21. В деревянной архитектуре: бревно с желобом, венчающее крышу. 23. Мясное блюдо. 25. Дойдя до кондиции - падает. 26. Парфюмерный продукт, который хорошо расходуется в магазине веревки. 27. Разновидность натуральной оспы с более легким течением. 28. Чтобы совершить это благородное действие, сначала ты обязан согрешить.

По вертикали:
1. Пожиратель человечины. 2. Левый приток Колымы. 3. Невежда, выдающий себя за знатока. 4. Недвижимое имущество, земельный участок. 6. Единица измерения, равная силе, сообщающей массе в один грамм ускорение в 1 см/сек. 8. Материал для закладки в уши. 12. Небольшой кран для подъема якорей на судах вручную. 13. На судах: совокупность частей, предназначенных для постановки парусов, для подачи сигналов, для установки судовых огней, антенн. 16. Окончание шашечной партии. 17. Закрепление в определенном положении чего-либо. 18. Главный режиссер Московского театра им. Маяковского в 1943-66 гг. 19. Раздел общей биологии. 22. Пушистый слой на ткани. 24. Бахчевое растение семейства тыквенных с крупным сладким плодом.

Рецепты

СУП ПО-ЯКУТСКИ (СЭЛИЭЙДЭЭХ МИИН)

Ингредиенты на 1 порцию:
мясо (конина или говядина) - 200 г, головка репчатого лука, 1 ст. ложка муки, соль, специи и зелень по вкусу.

Приготовление:
Мясо нарезают на порционные куски, отваривают и вынимают из бульона. В 2-х литрах остывшего бульона заваривают муку и эту смесь вводят в кипящий процеженный бульон, заправленный пассерованным (слегка обжаренным в масле) луком.
Готовый суп должен иметь однородную консистенцию (без комков заварившейся муки).
При подаче посыпают зеленью петрушки и укропа.

На ЕГЭ по литературе выпускник Сидоров существенно обогатил смысл знаменитого изречения Сократа «Я знаю, что ничего не знаю».

Он дописал: «И знать не хочу».
В детсаду. Детишки, года по 3. — Здравствуйте, дети. Меня зовут Жанна Геннадьевна. Тишина. И тут тихонько, чей-то голосок:
— Жадина Говядина?
***

Мужик зашел в зоомагазин купить домашнее животное, продавец посоветовал ему трёх попугаев. Первый попугай стоит 1000\$. Мужик спрашивает:
- Почему попугай так много стоит?
Продавец отвечает:
- Он больше 100 слов знает. Второй попугай стоит 2000\$. Мужик опять спрашивает:
- А этот почему столько стоит?
Продавец:
- Он «Война и мир» дословно знает.

Третий попугай стоит 5000\$. Мужик ошарашенный:
- А этот какой-то особенный? Он на 2 языках что-ли говорит?
Продавец:
- Не знаю, просто те двое называют его боссом.
***

Стоит мужик на дороге с коровой и голосует. Грузовые мимолетно проезжают, не останавливаясь. Едет личник, думает «дай ради прикола остановлюсь», останавливается:
- Ты почему дрова сидя рубишь?
- Лежа пробовал - не получается.
***

ливается:
- Ну че, тебе, мужик?
- Довежи до города?
- =%-)? А корова как?
- Да следом побегит.
Сел мужик, поехали. Коровы бежит следом, машина 40 - корова не отстает, 80 - не отстает, 120 - не отстает, язык на плечо вывалила.
- Слышь, мужик, корова твоя уже язык вывалила!
- Куда?
- На левую сторону!
- Прими вправо, щас обгонять будет.
***

4-летнему Димочке мама прочитала книжку под названием «По тонкому льду». Вечером пришел с работы папа и спросил сына, что они с мамой делали днем.
- Книжку читали «Потомок Кумульду», - ответил Дима.
***

6-летний Кирилл с интересом наблюдает за тем, как его отец разбирается по стремянке, чтобы покрасить рамы. В этот момент к ребенку подходит мать и говорит:
- Вот вырастешь, сынок, и сможешь помогать папе.
Немного поразмыслив, Кирилл спрашивает: - А разве папа не закончит покраску к тому времени?
***

Ты почему дрова сидя рубишь?
- Лежа пробовал - не получается.
***

Знаете ли вы что?

КТО СДЕЛАЛ КОПИЛКУ СВИНЬЕЙ?

А знаете ли вы, что между свиньей и копилкой связь, в общем-то, случайная? По крайней мере так утверждает наиболее распространенная теория на этот счет. Получается, что термин «piggy bank» (англ. свинья-копилка) вошел в обиход задолго до популяризации копилки в виде фигурок свиней. Дело в похожести английских слов «pig» (англ. свинья) и «pygg» (англ. уст. рыжая глина) - т.е. гончарная глина плохого качества.
Есть, правда, другая теория. В Китае почитают свинью как символ процветания и достатка, а также указывают на копилки в форме свиней, которые изредка находят в Индонезии и Малайзии, и которые датируются примерно XIV-XV вв. Непонятно - была ли здесь связь с английскими копилками и глиной, или нет?

Ответы на номер 129-130

ОТВЕТЫ НА СКАНВОРД.		ОТВЕТЫ НА КРОССВОРД:	
По горизонтали: Капустник - «Интердевочка» - Болтун - Полип - Парус - Мадонна - Канат - Тургенев - Добро - Мелодрама - Ведро - Перископ - Эра - Чуть - Нюх - Показуха - Аневризма - Шоссе - Ланкашир - Ребро - Тень - Притча - Кантата - Гавана - Ургант - Таможня - Изюм - Астероид - Отказ - Разгон - Ларина - Музыка - Язык.		По вертикали: Этна - Молчание - «Боинг» - «Хорошо» - Обруч - Такт - Указ - Изба - Падаль - Абель - Триптолем - Крест - Алмаз - Носков - Узел - Рана - Пион - Агилера - Змея - Начальство - Веко - Притоп - Пенал - Донецк - Евро - Аромат - Кулон - Глинка - Кайрам - Заика - Кроу - «Шантаж» - Педаль - Россия.	
По горизонтали: 5. Перберг. 6. Палата. 10. Клио. 11. Горнист. 12. Бигл. 17. Инки. 18. Кенотаф. 19. Роза. 20. Дулёво. 21. Рыльце. 25. Хряк. 26. Трогуар. 27. Плач. 28. Этна. 30. Блокнот. 33. Абаз. 34. Вымпел. 35. Лёгкое.		По вертикали: 1. Песо. 2. Демон. 3. Маис. 4. Штаб. 7. Альянс. 8. Аналог. 9. Эгоизм. 13. Липучка. 14. Четверг. 15. Нальгач. 16. Трицепс. 22. Кристи. 23. Втулка. 24. Мандат. 29. Арык. 31. Лжец. 32. Орёл. 33. Азот.	

Gismefeo прогноз погоды	06.11	07.11	08.11	09.11	10.11	11.11	12.11
	ВС	ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ
Намцы							
Облачность							
Осадки							
Температура днем °С	-19°	-21°	-27°	-14°	-12°	-13°	-13°
Температура ночью °С	-24°	-34°	-26°	-17°	-22°	-17°	-22°
Давл. мм рт.ст.	752	755	764	753	749	749	746
Влажность %	80	78	98	97	96	96	96
Ветер м/сек	4 СЗ	4 З	2 В	2 ЮВ	3 ЮЗ	3 ЮВ	1 ЮЗ
Комфорт °С	-24	-27	-30	-16	-15	-16	-14

Понедельник, 7 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.25 Новости
09.05 Контрольная закупка
10.05 Жить здорово!
11.05 Модный приговор
12.20 Жжкх
13.20 Участковый детектив
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25 Хочу знать
15.55 Т/с “Обручальное кольцо”
16.55 Федеральный судья
18.45 Давай поженимся!
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с “Дело гастронома №1”
22.30 Судьба на выбор
23.30 Торжественный марш на Красной площади к 70-летию Военного парада 1941 года
00.45 Т/с “Форс-мажоры”
01.40 Х/ф “Недобрый час”
03.55 Т/с “Врата”

Вторник, 8 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.45 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжкх
13.20 Участковый детектив
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25 Хочу знать
15.55 Т/с “Обручальное кольцо”
16.55 Федеральный судья
18.45 Давай поженимся!
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с “Дело гастронома №1”
22.30 Д/ф “Михаил Пореченков. Теперь у меня есть все”
23.50 Т/с “Тэрра Нова”
00.45 Х/ф “Развод по-американски”
02.45 Х/ф “Крик в общаге”

Среда, 9 ноября

05.00 Утро России
09.00 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с “Кулагин и партнеры”
12.55, 21.00 Т/с “Тайны следствия”
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с “Ефросинья. Продолжение”
16.50 Т/с “Все к лучшему”
17.55 Т/с “Здравствуй, мама!”
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
22.50 Т/с “Ликвидация”
00.50 Вести+
01.10 Профилактика

Вторник, 8 ноября

05.00 Утро России
09.00 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с “Кулагин и партнеры”
12.55, 21.00 Т/с “Тайны следствия”
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с “Ефросинья. Продолжение”
16.50 Т/с “Все к лучшему”
17.55 Т/с “Здравствуй, мама!”
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
22.50 Т/с “Ликвидация”
00.50 Вести+
01.10 Профилактика

Среда, 9 ноября

05.00 Утро России
09.00 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва

05.00 Доброе утро
07.05 Выборы-2011. По окончании: Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжкх
13.20, 04.10 Участковый детектив
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25 Хочу знать
15.55 Т/с “Обручальное кольцо”
16.55 Федеральный судья
18.25 Выборы-2011
18.45 Давай поженимся!
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с “Дело гастронома №1”
23.50 Т/с “Убийство”
01.00 Х/ф “Не пойман - не вор”
03.20 Т/с “Врата”

Четверг, 10 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжкх
13.20 Участковый детектив
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25 Хочу знать
15.55 Т/с “Обручальное кольцо”
16.55 Федеральный судья
18.45 Давай поженимся!
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Достояние республики
23.50 Т/с “Подпольная империя”
01.00 Х/ф “Пограничный город”
03.00 Т/с “Врата”
03.50 Д/ф “Людмила Чурсина. Я - ничья”

Пятница, 11 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжкх
13.20 Участковый детектив
14.00 Другие новости

11.50 Т/с “Кулагин и партнеры”
12.55, 21.00 Т/с “Тайны следствия”
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с “Ефросинья. Продолжение”
16.50 Т/с “Все к лучшему”
17.55 Т/с “Здравствуй, мама!”
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
22.50 Выборы-2011. Дебаты
23.40 Т/с “Ликвидация”
00.40 Вести+
01.00 Профилактика

Четверг, 10 ноября

05.00 Утро России
09.00 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с “Кулагин и партнеры”
12.55, 21.00 Т/с “Тайны следствия”
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с “Ефросинья. Продолжение”
16.50 Т/с “Все к лучшему”
17.55 Т/с “Здравствуй, мама!”
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
22.50 Выборы-2011. Дебаты
23.40 Т/с “Ликвидация”
00.40 Вести+
01.00 Профилактика

Пятница, 11 ноября

05.00 Утро России
09.00 Мусульмане
09.15 С новым домом!
10.10 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с “Кулагин и партнеры”
12.55 Д/ф “Испытание трезвостью”
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с “Ефросинья. Продолжение”
16.50 Т/с “Все к лучшему”
17.55 Т/с “Здравствуй, мама!”
18.55 Прямой эфир

14.20 Понять. Простить
15.25 Хочу знать
15.55 Т/с “Обручальное кольцо”
16.55 Жди меня
18.45 Поле чудес
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Концерт к Дню сотрудника органов внутренних дел
23.50 Х/ф “Это могло случиться с тобой”
01.45 Х/ф “Обезьяны продделки”
03.35 Х/ф “Идеально”
05.30 Футбол. Товарищеский матч. Сборная России - сборная Греции. Прямой эфир

Суббота, 12 ноября

06.00 Футбол. Товарищеский матч. Сборная России - сборная Греции. Прямой эфир
07.25 Игрой, гармонь любимая!
08.10 Мультфильм
09.00 Умницы и умники
09.45 Слово пастыря
10.00, 12.00, 18.00 Новости
10.15 Смак
10.55 Д/ф “Михаил Пореченков. Теперь у меня есть все”
12.15 Среда обитания
13.20 Розыгрыш
16.05 Х/ф “Важнее, чем любовь...”
18.20 Кто хочет стать миллионером?
19.30 Большие гонки
21.00 Время
21.15 Болеро
22.45 Прожекторперисхилтон
23.20 Х/ф “Перевозчик - 2”
00.55 Х/ф “Любовь и сигареты”
02.50 Х/ф “Гавана”
05.25 Хочу знать

Воскресенье, 13 ноября

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10, 08.25 Мультфильм
06.25 Х/ф “Убить лицедея”
07.50 Служу Отчизне!
09.15 Здоровье
10.15 Непутевые заметки
10.35 Пока все дома
11.30 Фазенда
12.15 Специальное задание
13.25 Минута славы
16.25 Х/ф “Прогулка по Парижу”
18.00 Клубу Веселых и Находчивых - 50 лет! Юбилейный выпуск
21.00 Воскресное Время
22.00 Большая разница
23.00 Х/ф “Сумерки. Сага. Новолуние”
00.20 Т/с “Обмани меня”
03.50 Т/с “Врата”

20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Кривое зеркало
23.10 Х/ф “Если бы я тебя любил...”
01.15 Х/ф “Жара”

Суббота, 12 ноября

04.40 Х/ф “Опасные друзья”
06.35 Сельское утро
07.05 Диалоги о животных
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная программа
08.50 Субботник
09.30 Городок
10.05 Национальный интерес
11.20 Дежурная часть
11.55 Честный детектив
12.25 Подари себе жизнь
12.55, 14.30 Т/с “Сваты”
17.00 Субботний вечер
18.55 Десять миллионов с Максимом Галкиным
20.00 Вести в субботу
20.45 Х/ф “Жена генерала”
00.35 Девчата
01.10 Х/ф “Есть о чем поговорить”

Воскресенье, 13 ноября

05.30 Х/ф “День командира дивизии”
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер
08.20 Смехопанорама
08.50 Утренняя почта
09.30 Сто к одному
10.20 Неделя в городе
11.00, 14.00 Вести
11.10 С новым домом!
11.25, 14.30 Т/с “Сваты”
14.20 Вести-Москва
15.45 Смеяться разрешается
18.00 Х/ф “Только ты”
20.00 Вести недели
21.05 Х/ф “Любови все возрасты...”
23.00 Специальный корреспондент
00.00 Геннадий Хазанов. Повторение пройденного
00.35 Х/ф “Человек у окна”

7 ноября, понедельник

7:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
7:10 *Сага күн* - *Новый день*
17:30 *Геван*
18:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
18:20 *Выборы-2011*
18:50 *Выборы-2011*
19:20 *Харах далыгар* аһаҕас эфир
20:15 *Эргимтэ*
20:30 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
21:05 *Биһикчээн*
21:15 *Аал-луук мас*: Алампылын үс кизгэ
21:45 *Простые истины*
22:15 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа (по г. Якутску)

8 ноября, вторник

7:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа (по спутниковой системе распры+кабель)
7:10 *Сага күн* - *Новый день*
7:00 *Выборы-2011* (по 40 твк)
17:30 *Полярная звезда*: Мирровая цивилизация
18:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
18:20 *Выборы-2011*. Дебаты в прямом эфире
19:15 *Күнчээн*: Ымыычаан
19:30 *Мин бэйэм күһүнгү айылбабын...* (*Ньурба* ТВ)
20:00 *Подробности*
20:30 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
21:05 *Биһикчээн*
21:15 *Сбербанку—170 лет* прямой эфир
21:45 *Выборы-2011*
22:15 *Саха Сирэ-Якутия* ин-

Понедельник, 7 ноября

11.00 Все включено
11.55 Д/ф «Военный музей»
12.20 Индустр кино
12.55, 14.30, 14.45, 17.45, 23.45, 22.05 Вести-Спорт
13.10, 17.30, 07.35 Вести.ру
13.25 Вопрос времени. Деревянное строительство
13.55 В мире животных с Николаем Дроздовым
14.50 Фигурное катание. Гран-при. Трансляция из Китая
18.05, 00.00 Футбол.ру
18.55 Футбол. Первенство России. Футбольная Национальная Лига. «Луч-Энергия» (Владивосток) - «Урал» (Екатеринбург). Прямая трансляция
20.55 8:1. СССР - Канада
21.55 Х/ф “Детонатор”
01.15 Мировой бокс. Денис Лебедев (Россия) против Джеймса Тони (США)
04.00 Неделя спорта
04.50 Секреты боевых искусств
05.50 Наука 2.0. Опыт дилетанта
06.20 Школа выживания
06.50 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы
07.50 Футбол. Премьер-лига. “Динамо” (Москва) - “Спартак” (Москва)
09.55 Хоккей. Суперсерия Россия - Канада. Молодежные сборные. Прямая трансляция из Канады

Вторник, 8 ноября

12.10, 14.50, 20.30 Все включено
13.10, 14.35, 18.00, 23.45, 07.10 Вести-Спорт
13.25, 17.40, 07.20 Вести.ру
13.40 Неделя спорта
15.50 Х/ф “Стальные акулы”
18.15 Хоккей. Суперсерия Россия - Канада. Молодежные сборные. Трансляция из Канады
21.30 Х/ф “Скрытая угроза”
23.10, 08.20 День с Бадюком
00.00 Х/ф “Плачущий убийца”
01.55 Смешанные единоборства. “Битва под Москвой-5”. Бату Хасиков (Россия) против Майка Замбидиса (Греция)
04.00, 08.50 Футбол России
05.00, 09.55 Top Gear
06.05 Наука 2.0. Сверхчеловек
07.35 Моя планета

Среда, 9 ноября

11.00, 15.00, 19.50, 08.50 Все включено
11.55 Top Gear
13.00, 14.45, 18.00, 00.15, 06.40 Вести-Спорт
13.15, 17.40, 06.50 Вести.ру

формационная программа (по г. Якутску)

9 ноября, среда

7:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа (по спутниковой системе распры+кабель)
7:10 *Сага күн* - *Новый день*
7:00 *Выборы-2011* (по 40 твк)
17:30 *Кузница кадров* (ТВ *Алдан*)
18:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
18:20 *Выборы-2011*
18:50 *Бизнес-формула*
19:10 *Социум* прямой эфир
20:00 *Охота и рыбалка в Якутии*
20:30 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
21:05 *Биһикчээн*
21:15 *Из золотого фонда ТВ*: Кирилл Семенов
21:45 *Выборы-2011*
22:15 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа (по г. Якутску)

10 октября, четверг

7:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
7:10 *Сага күн* - *Новый день*
17:30 *Харыстыы, араначчылы сыйдыыт!* (*Панорама* ТВ)
18:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
18:20 *Выборы-2011*
18:50 *Служба 02*
19:05 *Разговор с Президентом*
19:50 *Аан дойду аартыктарынан*
20:30 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
21:05 *К слову*
21:15 *Биһикчээн*
21:25 *ЦИК информирует* прямой эфир
21:55 *Тыа сирэ*
22:25 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа (по г. Якутску)

11 ноября, пятница

13.30 Вопрос времени. Будущее 3D
14.05, 06.05 Моя планета
16.00, 07.05 Х/ф “Скрытая угроза”
18.15, 00.30 Футбол России
19.20 Технологии спорта
20.45 Х/ф “Плачущий убийца”
22.40 Мировой бокс. Денис Лебедев (Россия) против Джеймса Тони (США)
01.35 Х/ф “Миф”
04.00 Приморье. Земля леопарда
04.30 90x60x90
05.35 День с Бадюком
09.55 Хоккей. Суперсерия Россия - Канада. Молодежные сборные. Прямая трансляция из Канады

Четверг, 10 ноября

12.10 90x60x90
13.15, 14.35, 18.00, 23.35, 06.10 Вести-Спорт
13.30, 17.40, 07.55 Вести.ру
13.45 Рыбалка с Радзишевским
14.05 Школа выживания
14.50, 20.30, 08.55 Все включено
15.45 Х/ф “Плачущий убийца”
18.15 Хоккей. Суперсерия Россия - Канада. Молодежные сборные. Трансляция из Канады
21.10 Х/ф “Миф”
23.50, 05.05 Удар головой
00.55 Футбол. Чемпионат Европы-2013. Молодежные сборные. Отборочный турнир. Албания - Россия. Прямая трансляция
02.55 Хоккей. Евротур. “Кубок Карьяла”. Россия - Финляндия. Трансляция из Финляндии
04.50 Х/ф “Король бойцов”
07.25 Ганнибал
08.25 Железный передел

Пятница, 11 ноября

12.10 Ганнибал
13.15, 15.15, 18.00, 22.30, 22.45, 04.45, 09.00 Вести-Спорт
13.30, 17.40 Вести.ру
13.45 Наука 2.0. Программа на будущее. Мир толстых
14.15, 18.15 Все включено
15.30 Хоккей. Суперсерия Россия - Канада. Молодежные сборные. Трансляция из Канады
18.55, 22.55 Формула-1. Гран-при Абу-Даби. Свободная практика. Прямая трансляция
20.50 90x60x90
21.55, 09.10 Вести.ру. Пятница
00.50 Х/ф “Сахара”
03.10 Мировой бокс. Денис Лебедев (Россия) против Джеймса Тони (США)
04.00 Смешанные единобор-

7:00 *Саха Сирэ-Якутия* информационная программа
7:10 *Сага күн* - *Новый день*
НВК *Саха*
17:30 *Геван*
18:00 *Саха Сирэ — Якутия* информационная программа
18:20 *Выборы-2011*. Дебаты в прямом эфире
19:00 *Тосхол*
19:30 *Тыа сирэ*
20:00 *Парламентский вестник*
20:30 *Саха Сирэ — Якутия* информационная программа
21:05 *Көнгүл санаа*
21:15 *Биһикчээн*
21:25 *Стальной меридиан* (ТВ *Алдан*)
21:40 *Саха Сирэ — Якутия* информационная программа (по г. Якутску)

12 ноября, суббота

17:00 *Веселый будильник*
17:15 *Күнчээнгэ эбэрдэ*
17:30 *Тарбаахптыын астыаха*
18:00 *Истинг илдьит*
18:45 *Эһиги илиигит сылааһа...* (*Бэрдьгэс* ТВ)
19:00 *Progress*
19:30 *Саха сирэ — Күнтэн күн* информационная программа
20:05 *Родительский*
20:35 *Выборы-2011*
21:05 *Аал-луук мас*: Сээркээн сэхэн
21:35 *Маэстро-2011*
22:05 Концерт

13 ноября, воскресенье

17:00 *Полярная звезда* телевизионный конкурс
17:45 *Күнчээн*: Кэрэ биһигэ
18:00 *Веселый будильник*
18:15 *Истинг илдьит*
18:45 *Дворы нашего детства*
19:15 *Уруу алгыһа*
19:30 *Якутия - День за днем* информационная программа
20:05 *Сардаана*
20:35 *Праздник в нашем доме*
21:05 *Статус*
21:35 *ТВ-спорт*: Папа, мама и я — спортивная семья

Суббота, 12 ноября

11.00, 14.00, 09.15 Моя планета
12.05 Наука 2.0. Сверхчеловек
13.15, 14.50, 15.05, 18.05, 21.55, 22.10, 06.40 Вести-Спорт
13.30 Вести.ру. Пятница
14.15 В мире животных с Николаем Дроздовым
15.10, 06.50 Индустрия кино
15.40 Х/ф “Миф”
18.20 День с Бадюком
18.50 Удар головой
19.55 Футбол. Товарищеский матч. Вторая сборная России - сборная Литвы. Прямая трансляция
09.40 Моя планета

Суббота, 12 ноября

11.00, 14.00, 09.15 Моя планета
12.05 Наука 2.0. Сверхчеловек
13.15, 14.50, 15.05, 18.05, 21.55, 22.10, 06.40 Вести-Спорт
13.30 Вести.ру. Пятница
14.15 В мире животных с Николаем Дроздовым
15.10, 06.50 Индустрия кино
15.40 Х/ф “Миф”
18.20 День с Бадюком
18.50 Удар головой
19.55 Футбол. Товарищеский матч. Вторая сборная России - сборная Литвы. Прямая трансляция
22.15 Гран-при с Алексеем Поповым
22.50 Формула-1. Гран-при Абу-Даби. Квалификация. Прямая трансляция
00.05 Хоккей. Евротур. “Кубок Карьяла”. Россия - Швеция. Трансляция из Финляндии
02.20 Смешанные единоборства. М-1 Challenge. Прямая трансляция из Астрахани
04.50 Х/ф “Король бойцов”
07.25 Ганнибал
08.25 Железный передел

Воскресенье, 13 ноября

11.00, 08.20 Моя планета
13.10, 15.20, 15.35, 18.15, 21.50, 22.05, 05.55, 08.10 Вести-Спорт
13.25 Рыбалка с Радзишевским
13.45 Секреты боевых искусств
14.45 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы
15.40 Страна спортивная
16.05 Х/ф “Король бойцов”
17.55 АвтоВести
18.30 Магия приключений
19.25 Х/ф “Сахара”
22.10, 09.15 Гран-при с Алексеем Поповым
22.45 Формула-1. Гран-при Абу-Даби. Прямая трансляция
01.15 Хоккей. Евротур. “Кубок Карьяла”. Россия - Чехия. Трансляция из Финляндии
03.30 Смешанные единоборства. Международный турнир. Трансляция из Казани
06.15 Баскетбол. Единая лига ВТБ. “Проком” (Польша) - ЦСКА (Россия)
09.45 Формула-1. Гран-при Абу-Даби

СПИСОК

членов участковых избирательных комиссий Намского улуса по выборам депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Республики Саха (Якутия) шестого созыва

П/№	Ф.И.О.	Дата рождения	Образование	Место работы и должность	Кем выдвинут	Партийность	Стаж в изб. ком.
Елейская УИК № 339							
1	Винокурова Анфиса Валерьевна	1965	Ср. спец.	Безработная	Наследным Советом нардеп.	ЕР	28 л.
2	Охлопкова Маргарита Ивановна	1964	Сред.	Почтальон ОС Ыллыхтах	ВПП „Справедливая Россия“	ЕР	-
3	Иванов Иннокентий Михайлович	1976	Сред.	Охранник Администрации	ПП КИРФ	-	-
4	Крыжановская Надежда Михайловна	1977	Сред.	Санитарка Елейс. уч. больницы	Коллективом участковой больницы	СР	15
5	Лиханова Александра Николаевна	1961	Ср. спец.	Продавец ООО «Гранд»	ИКМО	ЕР	15
6	Никифорова Елизавета Кирилловна	1963	Сред.	Лаборант Елейской СОШ	Коллективом Елейской СОШ	ЕР	25
7	Новгородова Елдокия Яковлевна	1962	Сред.	Безработная	Советов РО ПИ «Единая Россия»	ЕР	3
Кысыл-Сырыя УИК № 340							
1	Аммосова Мария Николаевна	1954	Высшее проф.	ОАО «Нам» главный бухгалтер	Коллективом ОАО «Нам»	б/п	8 лет
2	Ощепкова Зоя Егоровна	1954	Техническое	ОАО «Нам» спец. по кадрам	От собрания населения	б/п	16 лет
3	Николаева Елизавета Иннокентьевна	1954	Средне проф.	МДОУ «Мичиээн» воспитатель	ПО Единая Россия	ЕР	20 лет
4	Белоболовский Святослав Михайлович	1952	Начальное проф.	Пенсионер	Совет ветеранов	б/п	8 лет
5	Леонтьев Роман Романович	1945	Средне проф.	Пенсионер	ПО КИРФ	КИРФ	12 лет
6	Свинобоев Николай Николаевич	1963	Начальное проф.	Тракторист адм. наслега	Коллективом администрации наслега	б/п	8 лет
7	Ядрева Мириабелла Ивановна	1986	Высшее проф.	Безработная	Молодежной организацией села	б/п	-
Хомуэстаская УИК № 341							
1	Азарова Саргылана Афанасьевна	1982	Высшее проф.	Безработная	Молодежной организацией села	б/п	-
2	Иванов Иннокентий Михайлович	1952	Средне проф.	Пенсионер	Советом ветеранов	б/п	17 лет
3	Заболоцкая Наталья Валерьевна	1972	Средне проф.	1-ХУБ завхоз	Коллективом 1-ХУБ	ЕР	4 года
4	Аргунова Александра Дмитриевна	1966	Высшее проф.	ДМШ преподаватель	ВПП „Справедливая Россия“	ЕР	6 лет
5	Охлопкова Анна Валерьевна	1973	Средне спец.	Начальник отделения связи	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
6	Новгородова Наталья Константиновна	1974	Средне проф.	МДОУ «Сайды» педагог	Коллектив МДОУ «Сайды»	ЕР	11 лет
7	Соловьев Филипп Алексеевич	1948	Начальное проф.	Пенсионер	ПО КИРФ	КИРФ	8 лет
Нартанская УИК № 342							
1	Халдеева Мария Германовна	1966	Высшее	Фельдшер ПВА	ЯРО партии ЕР	ЕР	17 лет
2	Аргунова Людмила Афанасьевна	1952	Средне спец.	Пенсионерка	ИКМО	ЕР	12 лет
3	Петрова Екатерина Иннокентьевна	1975	Высшее	ПСОШ учительница	Коллективом ПСОШ	ЕР	3 года
4	Зырянова Александра Михайловна	1978	Средне спец.	Безработная	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
5	Баншев Владимир Петрович	1959	Средне спец.	ПОШ охранник	ПО КИРФ	КИРФ	4 года
Никольская УИК № 343							
1	Олесов Анатолий Васильевич	1956	Средне	Охранник Никольской НОШ	ВПП „Единая Россия“	ВПП Единая Россия	6 лет
2	Протопопова Светлана Николаевна	1965	Высшее	Научный сотрудник музея земледелия	Профком работников культуры	ВПП Единая Россия	8 лет
3	Неустров Николай Кириллович	1970	Средне	Газооператор ГУП ЖКХ	ЯРО ВПП „Справедливая Россия“	ВПП Единая Россия	4 года
4	Ипполитова Анисия Анатольевна	1986	Не закон. высшее	Безработная	Молодежь Никольского наслега	ЕР	-
5	Терещин Иван Васильевич	1949	Средне	Пенсионер	ПП КИРФ	-	-
Тастахская УИК № 344							
1	Гаврильевна Виктория Николаевна	1989	Средне спец.	Безработная	ВПП „Единая Россия“	Сторонник ЕР	-
2	Гаврильев Петр Семенович	1962	Средне	НФ ГУП ЖКХ уч. Тастах	Коллективом НФ ГУП ЖКХ уч. Тастах	Сторонник ЕР	15 лет
3	Москвитина Наталья Витальевна	1964	Высшее	МОУ ТСОШ библиотекарь	Коллективом МОУ ТСОШ	Сторонник ЕР	-
4	Азарова Надежда Егоровна	1964	Средне спец.	Газооператор Тастахского участка ГУП ЖКХ	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
5	Гаврильев Дьулус Николаевич	1991	Средне	Детский сад рабочий	Коллектив детского сада	Сторонник ЕР	-
Салбанская УИК № 345							
1	Гаврильева Таисия Николаевна	1958	Средне спец.	Салбанская СОШ завхоз	Общественной организацией Совета ветеранов	КИРФ	15 лет
2	Посельский Иннокентий Афанасьевич	1965	Средне спец.	Не работает	От собрания совета отцов	СР	15 лет
3	Аргунова Тамара Николаевна	1966	Высшее	Администрация МО «Салбанский наслег» зам. главы	Партий ЕР	ЕР	11 лет
4	Карпов Манкирьян Константинович	1954	Средне спец.	Газооператор Салбанского участка ГУП ЖКХ	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
5	Павлова Анастасия Васильевна	1954	Высшее	Пенсионер	От собрания населения	СР	15 лет
Искровская УИК № 346							
1	Терентьева Александра Семеновна	1967	Средне спец.	МДОУ «Мичээр» пом. воспитателя	Коллективом МДОУ «Мичээр»	ЕР	-
2	Паринова Марианна Прокопьевна	1961	Средне спец.	МО «Искровский наслег» зам. главы	ВПП „Единая Россия“	ЕР	-
3	Терентьева Степанида Николаевна	1970	Средне спец.	Библиотекарь с. Кюренг-Ат	ПП КИРФ	-	-
4	Протопопова Марианна Никифоровна	1966	Средне спец.	Искровская ООШ учитель	Коллективом Искровской ООШ	ЕР	-
5	Полищиков Константин Романович	1975	Средне	НФ ГУП ЖКХ уч. Искра газооператор	Коллективом НФ ГУП ЖКХ	ЕР	-
Хатаская УИК № 347							
1	Олесов Тимофей Тимофеевич	1947	Высшее педагогическое	Пенсионер	Общим собранием совета ветеранов	ЕР	22 года
2	Протопопов Вячеслав Афанасьевич	1972	Средне проф.	Электрик РОС	Общим собрание молодежи	ЕР	6 лет
3	Артемьева Вера Николаевна	1959	Средне проф.	Пенсионерка	Общим собранием коллектива МДОУ «Хомус»	ЕР	12 лет
4	Артемьев Спартак Матвеевич	1950	Средне проф.	МОУ 2-ХСОШ завхоз	ПП КИРФ	-	25 лет
5	Габышева Анна Васильевна	1962	Начальное проф.	МОУ 2-ХСОШ делопроизводитель	Общим собранием коллектива МОУ 2-ХСОШ	ЕР	12 лет
6	Лонгинова Зоя Тимофеевна	1963	Высшее	Ведущий специалист администрации	ВПП „Единая Россия“	ЕР	16
7	Попова Валентина Васильевна	1958	Средне проф.	Пенсионерка	От собрания населения	ЕР	22 года
Арыы Тит УИК № 348							
1	Колосова Саргылана Герасимовна	1985	Высшее	Администрация МО «Хамагаттинский наслег»	Коллектив администрации МО «Хамагаттинский наслег»	-	-
2	Харитовна Вероника Робертовна	1986	Средне спец.	Не работает	ВПП „Единая Россия“	ЕР	-
3	Жирков Павел Дмитриевич	1954	Средне специальное	Администрация МО «Хамагаттинский наслег» зам. главы	ПП КИРФ	КИРФ	2 года
4	Канаева Лена Васильевна	1963	Высшее	ЦБ БУ главный бухгалтер	Коллектив Дома спорта им. Н.П. Габышева	-	1 год
5	Аргунова Анна Григорьевна	1959	Средне	Пенсионерка	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
6	Местникова Людмила Николаевна	1962	Средне спец.	Домохозяйка	От собрания населения	СР	-
7	Назарова Дария Максимовна	1965	Высшее	МДОУ «Сарыыл» воспитатель	Коллектив МДОУ «Сарыыл»	-	-
Крест-Кытал УИК № 349							
1	Дьячковская Людмила Петровна	1964	Средне спец.	ИП	ВПП „Единая Россия“	ЕР	-
2	Уодай Татьяна Руслановна	1982	Средне спец.	ПД «Тубулга» оформитель	Хамагаттинский ФАП	-	-
3	Харитоновна Нина Семеновна	1961	Средне	Пенсионерка	ПП КИРФ	КИРФ	2 года
4	Петрова Розалия Январевна	1960	Средне спец.	ХСОШ делопроизводитель	Коллектив ХСОШ	-	5 лет
5	Тарбахов Михаил Николаевич	1965	Средне	ГУП ЖКХ газооператор	Коллектив ГУП ЖКХ	-	2 года
6	Стручкова Анна Афанасьевна	1967	Средне	Пенсионерка	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
7	Харитоновна Антонина Алексеевна	1966	Высшее	ПД «Тубулга» директор	Коллектив ПД «Тубулга»	-	-
Педучилище УИК № 350							
1	Сивцев Иван Агеевич	1958	Высшее	НУТ учитель	Коллективом НУТ	б/п	Свыше 10 лет
2	Байанаева Прасковья Петровна	1962	Высшее	НИК педагог-психолог	Коллективом НИК	Сторонник ЕР	Свыше 10 лет
3	Неустрова Полина Тихоновна	1950	Высшее	Удусный совет ветеранов делопроизводитель	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
4	Нартахов Илья Робертович	1970	Высшее	НИК преподаватель	ПП КИРФ	Сторонник ЕР	7 лет
5	Сысолитина Роза Николаевна	1967	Высшее	преподаватель	От собрания населения	Сторонник ЕР	Свыше 10 лет
6	Сивцева Надежда Константиновна	1957	Высшее	НСОШ № 1, учитель	Коллективом НСОШ № 1	СР	Свыше 10 лет
7	Барамыгина Варвара Павловна	1955	Средне специальное	Пенсионер	Выдвинут партией ЕР	б/п	10 лет
Строительная УИК № 351							
1	Михайлова Антонина Константиновна	1959	Высшее	ПО «Байдам» специалист отдела кадров	Коллективом ПО «Байдам»	-	19 лет
2	Рыкунова Вера Николаевна	1963	Высшее	Редакция газеты «Энискиэн» заместитель редактора	ВПП „Единая Россия“	-	16 лет
3	Прокопьева Степанида Исидоровна	1976	Высшее	НСОШ № 1, организатор детского движения	От собрания населения	-	-
4	Рыкунова Май Николаевна	1968	Высшее	НСОШ № 1 Зам. директора по НМР	Коллективом НСОШ № 1	-	11 лет
5	Корякин Евгений Анатольевич	1976	Средне	Не работает	От собрания населения тувалба	-	6 лет
6	Халдеева Юлия Александровна	1987	Незаконч. высшее	Администрация МО «Ленский наслег» зам. гл. бухгалтера	ПП КИРФ	-	3 года
7	Васильев Василий Христофорович	1957	Высшее	Преподаватель Намской ПЛ № 2	ВПП „Справедливая Россия“	-	5 лет
Намский УИК № 352							
1	Павлов Степан Игнатьевич	1962	Средне	ИП Павлов	ПП КИРФ	Сторонник ЕР	20 лет
2	Суадаев Николай Иннокентьевич	1968	Высшее	ЦДНТ, преподаватель	Коллективом ЦДНТ	б/п	15 лет
3	Атласова Раиса Петровна	1958	Высшее	МУ «Намская МЦБС»	Коллективом МУ «Намская МЦБС»	б/п	21 год
4	Грохова Раиса Николаевна	1948	Высшее	Педагог-организатор ДШИ	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
5	Протопопова Агафья Самсоновна	1968	Средне спец.	ГУП ЖКХ коммуналка	Коллективом ГУП ЖКХ	б/п	18 лет
6	Протопопова Елизавета Афанасьевна	1954	Средне	МУ «Намская МЦБС»	ВПП „Единая Россия“	ЕР	14 лет
Госстрах УИК № 353							
1	Диодоров Гаврил Гаврильевич	1959	Высшее	МОУ «ЦО», учитель	Коллективом МОУ «ЦО»	б/п	20 лет
2	Шарапова Мария Васильевна	1957	Высшее	МОУ «ЦО», учитель	ВПП „Единая Россия“	Сторонник ЕР	3 года
3	Сухарева Наталья Александровна	1983	Высшее	ООО ТС «Опт-Маркет», оператор-кассир	Коллективом ООО ТС «Опт-Маркет»	б/п	-
4	Габышев Георгий Георгиевич	1951	Средне специальное	Администрация с. Намцы, охрания	Администрация с. Намцы, охрания	б/п	3 года
5	Сивцев Егор Егорович	1957	Высшее	Директор филиала ООО «РСК „Страх“	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
6	Обутов Афанасий Афанасьевич	1952	Высшее	МОУ «ЦО», учитель	КИРФ	Сторонник ЕР	3 года
7	Седалищева Галина Аркадьевна	1963	Средне спец.	МУП МТС «Намсагропромснаб», директор	Коллективом МУП МТС «Намсагропромснаб»	б/п	2 года
Ленская УИК № 354							
1	Сивцева Айыла Ильинична	1979	Высшее	НСОШ № 1, учитель	Коллективом НСОШ № 1	б/п	3 года
2	Полыкова Ираида Анатольевна	1979	Высшее	НСОШ № 1, учитель	ПП КИРФ	Сторонник КИРФ	3 года
3	Юшанова Анна Гаврильевна	1975	Высшее	НСОШ № 1, учитель	ВПП „Справедливая Россия“	б/п	-
4	Емельянова Надежда Максимовна	1952	Высшее	ДОУ № 4 «Чочир», воспитатель	ВПП „Единая Россия“	ЕР	16 лет
5	Дьяконов Алексей Петрович	1957	Средне спец.	МЧС ГИМС, техник	Коллективом МЧС ГИМС	б/п	3 года
6	Винокурова Прасковья Афанасьевна	1966	Средне спец.	Безработная	Группа избирателей округа «Набережный»	б/п	10 лет
7	Сивцев Айылан Ильич	1976	Средне спец.	ИП	Группа избирателей округа «Назар»	б/п	-
Набережная УИК № 355							
1	Кириллина Надежда Егоровна	1958	Высшее	УЦ «Эрал» директор	Коллективом УЦ «Эрал»	б/п	5 лет
2	Рожина Марианна Дмитриевна	1965	Высшее	НСОШ № 1, учитель	Коллективом НСОШ № 1	б/п	3 года
3	Парников Ефрем Васильевич	1967	Высшее	Охранник ООО ЧОП	ВПП „Справедливая Россия“	б/п	-
4	Азарова Вера Иннокентьевна	1956	Средне специальное	НИРБ, хир. отд.	Коллективом хирургического отделения	ЕР	3 года
5	Лукина Елизавета Афанасьевна	1956	Средне спец.	пенсионерка	От собрания населения	б/п	5 лет
6	Винокурова Светлана Петровна	1965	Высшее	УЦ «Эрал» кассир	От собрания населения тувалба	б/п	2 года
7	Колосова Сардаана Петровна	1967	Высшее	НСОШ № 2, учитель	Коллективом НСОШ № 2	Сторонник КИРФ	4 года
Хатын-Арыская УИК № 356							
1	Стекаловская Екатерина Васильевна	1958	Средне спец.	Администрация МО «Хатын-Арысский наслег» ведущий специалист	ВПП „Единая Россия“	ЕР	12 лет
2	Сивцев Федор Петрович	1965	Средне	МОУ «ХАООСШ им. И.Е. Винокурова» охранник	Коллективом МОУ «ХАООСШ им. И.Е. Винокурова»	ЕР	12 лет
3	Афанасьева Галина Герасимовна	1958	Средне	ИП «Афанасьева Г.Г.» руководитель	Собранием КХ	ЕР	12 лет
4	Сивцева Надежда Дмитриевна	1971	Высшее	Администрация МО «Хатын-Арысский наслег» главный специалист	От собрания населения	ЕР	6 лет
5	Колесов Егор Иванович	1965	Средне спец.	ХА ДМШ им. З.П. Винокурова газооператор	Коллективом ХА ДМШ им. З.П. Винокурова	ЕР	6 лет
6	Макаров Анатолий Петрович	1981	Высшее	МУ Управление образованием МО «Намский улус» РС (Я) методист	Отдел по молодежной политике МО «Хатын-Арысский наслег»	ЕР	-
7	Игнатьев Григорий Кириллович	1961	Средне спец.	Безработный	ВПП „Справедливая Россия“	-	-
Апаны УИК № 357							
1	Слепцова Виктория Романовна	1955	Средне спец.	ГОУ ПЛ № 2 вахтер	ВПП „Единая Россия“	ЕР	27 лет
2	Новгородова Екатерина Филипповна	1982	Высшее	Краеведческий музей им. И.Е. Винокурова	Краеведческий музей им. И.Е. Винокурова	ЕР	-
3	Саввина Нина Семеновна	1953	Высшее	МДОУ «Хатынчаана» психолог	Коллективом МДОУ «Хатынчаана»	ЕР	6 лет
4	Петров Иннокентий Евстрьевич	1960	Высшее	Индивид. предприниматель	ПП КИРФ	-	-
5	Сивцев Касьян Петрович	1963	Средне	ООО «МТС-Нам» тракторист	Собрание ООО «МТС-Нам»	ЕР	11 лет
6	Стрекаловский Вячеслав Сидорович	1985	Незаконченное высшее	МОУ «ХАООСШ им. И.Е. Винокурова» учитель	Коллективом МОУ «ХАООСШ им. И.Е. Винокурова»	ЕР	-
7	Хабаров Геннадий Васильевич	1955	Средне спец.	Пенси			

ЫҤЫРЭХ ТЫПТАР

Күндү балтыбытын, таптыр эдьийбитин, НУТ нуучча тылын уонна литературатын преподавателин **РЕХЛЯСОВА АНИСИЯ ДМИТРИЕВНА** «СР үөрэҕиритин туйгуна» үрдүк ааты сүкпүккүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Эн ийэҥ Анисия Гаврильевна, аҕан Дмитрий Павлович Рехлясовтар идэлэрин утумнаан, учуутал мындыр, уустук үлэтин талан, эдэр көлүөнэ үрдүк билиилээх-көрүүлээх буоларын туһугар бары кыахын, кыһамньынын ууран үлэлээбитин үрдүктүк сыаналаммытын үөрөбүт, ис сүрэхпитигэр киэн туттабыт! Баҕарабыт сөбүлүүр идэҕэр өссө үрдүк ситиһилэри, үөрөспүт уонна үөрэтэр оҕолорун, төрөспүттэр махталларын ыла тураргар, кытаанах доруобуйаны, бары кэрэни, үтүнү, тус бэйэҕэр, дьиэ кэргэнгэр дьолу-соргуну!

Эбэрдэни кытта Намтан, Көбөкөнтөн Афанасьевтар, Рехлясовтар, Дьокуускайтан Ядрихинскайдар, Покровскайтан Себостьяновтар, Рехлясовтар дьиэ кэргэттэрэ

Хамафатта саха-французскай лицейин интернатын үлэһитин **ИВАНОВА ВАЛЕНТИНА АНДРЕЕВНА** 55 сааскын томточчу туолбуккунан истинник эбэрдэлибит!

Эн үлэҕэр эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһан, ыччаты иитиигэ бэйэҥ кылааккын киллэрсэр, коллектив туһугар ыалдыр аҕа табаарыс, сүбэһит буоларгы бийирибит. Тус бэйэҕэр этэннэ буолууну, оҕон, аймахтарын үөрүүлэринэн кынаттанан бу курдук үөрэ-көтө сылдыаргар баҕарабыт.

Саха-французскай лицей интернатын коллектива

БИЛЛЭРИИЛЭР

Распиловка мяса. Эт эрбибит.

Тел. 89841141487, 89142368099

Продается 3-хкомнатная квартира в с. Намцы, ул. Октябрьская, за 400000 руб. Торг. **Конт. тел. 89245635976**

Продаю 1-комн. квартиру в деревянном в р-не ЯГИТИ, ч/б, холодная вода, железные двери, теплая, ухоженная, 12,5 кв.м. **Тел. 89142380077**

Служба такси «Мега» работает с 7 ч. утра до 3 ч. ночи. Скидки пенсионерам, многодетным. Проезд по центру -- 80 руб. Требуются водители со своим авто. **Тел. 89244623004, 89142396678, 41-9-59**

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи? Нет ничего проще – позвоните по телефону **42-9-48, 89243660623, 89141077316.**

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ИИП «Замятин А. Т.»

РЕШЕНИЕ № 6-1/2 от 03 ноября 2011 г.

О формировании участковых избирательных комиссий по выборам на 04 декабря 2011 г.

Рассмотрев и обсудив представленные протоколы собраний избирателей от коллективов, населения, политических партий и заявления кандидатов о согласии быть членом УИК с решающим голосом на выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации на 04 декабря 2011 г., Территориальная избирательная комиссия РЕШИЛА:

1. Зарегистрировать 177 членов участковых избирательных комиссий с решающим голосом согласно списку. (Список прилагается).
2. Председателям УИК вручить удостоверения зарегистрированным членам УИК после первого организационного собрания участковой избирательной комиссии.
3. Опубликовать решение и список зарегистрированных членов участковых избирательных комиссий в местной газете «Энсиэли».

**Председатель ТИК С.Д.Кобякова
Секретарь ТИК А.И.Корнилова**

Знать свои права, разобраться в законах, быть в курсе парламентских новостей вам поможет

ПАРЛАМЕНТСКАЯ ГАЗЕТА ИЛОТҮМЭН

НАШИ ПРОЕКТЫ

- Медиа-проект «Даешь дни улуса!»
- Фотоконкурс «Семь чудес Якутии»
- «Лучшая муниципальная законодательная инициатива»
- «Мы – за трезвое будущее»

НАШИ ИНДЕКСЫ

Для населения: **31850** (на русском языке)
31851 (на якутском языке)
Для предприятий: **33850** (на русском языке)
33851 (на якутском языке)

РЕШЕНИЕ № 06-01 от «27» октября 2011г.

О регистрации кандидата на должность главы МО «Партизанский наслег» Николаева А.И.

В соответствии со статьей 34 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» избирательная комиссия МО «Партизанский наслег» решает:

Зарегистрировать кандидата на должность главы МО «Партизанский наслег» Николаева Андрея Иосифовича, 1976 г.р., проживающего в г. Якутске, с высшим образованием, директора магазина «Олук», выдвинутого 24.10.2011 г. самовыдвижением.

Выдать зарегистрированному кандидату Николаеву Андрею Иосифовичу удостоверение кандидата на должность главы МО «Партизанский наслег». Опубликовать настоящее решение в газете «Энсиэли».

**Председатель ИКМО А.Е. Садовникова
Секретарь ИКМО Н.И.Оконешникова**

РЕШЕНИЕ № 05-01 от «18» октября 2011г.

О регистрации кандидата на должность главы МО «Партизанский наслег» Мордосова В.В.

В соответствии со статьей 34 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» избирательная комиссия МО «Партизанский наслег» решает:

Зарегистрировать кандидатом на должность главы МО «Партизанский наслег» Мордосова Валерия Валентиновича, 1960 г.р., проживающего в с. Партизан, со средне-специальным образованием, начальника проектно-сметного отдела ООО «Айарстрой», беспартийного, выдвинутого 10.10.2011 г. самовыдвижением.

Выдать зарегистрированному кандидату Мордосову Валерию Валентиновичу удостоверение кандидата на должность главы МО «Партизанский наслег». Опубликовать настоящее решение в газете «Энсиэли».

**Председатель ИКМО А.Е. Садовникова
Секретарь ИКМО Н.И.Оконешникова**

РЕШЕНИЕ № 03-01 от «05» октября 2011г.

О регистрации кандидатов на должность главы МО «Партизанский наслег» Зырянова А.Н. и Оконешикова Э.К.

В соответствии со статьей 34 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» избирательная комиссия МО «Партизанский наслег» решает:

Зарегистрировать кандидатом на должность главы МО «Партизанский наслег» Зырянова Алексея Николаевича, 1980 г.р., проживающего в с. Партизан, с высшим образованием, заместителя Главы МО «Партизанский наслег», сторонника ЯРО ВПП «Единая Россия», выдвинутого 29.09.2011 г. ЯРО ВПП «Единая Россия».

Зарегистрировать кандидатом на должность главы МО «Партизанский наслег» Оконешикову Эдгара Каиновича, 1970 г.р., проживающего в с. Партизан, со средне-специальным образованием, делопроизводителя КХ «Эгдэт», выдвинутого 29.09.2011 г. самовыдвижением.

Выдать зарегистрированным кандидатам Зырянову Алексею Николаевичу и Оконешикову Эдгару Каиновичу удостоверение кандидата на должность главы МО «Партизанский наслег».

Опубликовать настоящее решение в газете «Энсиэли».

**Председатель ИКМО А.Е. Садовникова
Секретарь ИКМО Н.И.Оконешникова**

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496;** бухгалтерия — **41141;** факс — **41141;** редакционной- издательской ситим — **41332**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Роскомнадзорун СР региональной управлениетыгар 2010 с. атырдыах ыйын 13 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-0114.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэһитин, дьыбыт аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияба киирбит суруктар төннөрүллүбэтэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэддьэ биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложная ул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талыһына, таһыһына уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэнэ. **Адырыһа:** Нам сэл. Заложная ул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис **Көңүл сыванан атылыланар Индексе — 54889.** Тираһа — 2078 Бэчээккэ илии баттаньтыын графига — 12:00 ч. 03.11.2011 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 03.11.2011 с.

<p>Күндү эдьийбитигэр Оконешикова Дарья Прокопьевна, оболорго Настаба, Ньургуйаанаба, Пронья, сиэнэригэр аҕалара, эһэлэрэ, күтүөппүт, Таастаах олохтообо</p> <p>ОКОНЕШНИКОВ Аполлон Егорович</p> <p>бу ый 2 күнүгэр ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>Намтан Васильевтар, 1 Хомуस्ताахан Никифоровтар, Васильева Л.Д.</p>	
<p>Күндүтүк саныыр, убаастыыр күтүөппүт, Амма улууһуттан төрттүтээх, ер сыларга совхозка үлэлээбит, улахан дьиэ кэргэн тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ</p> <p>НИКИФОРОВ Сидор Афанасьевич</p> <p>хомолтолоохтук суох буолбутунан кэргэнгэр, эдьийбитигэр Тамара Васильевнаба, оболоругар, сиэнэригэр дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>Бииргэ төрөөбүттэрэ Салбантан Кривошапкинар, Корякиннар, Намтан Аргунотар, Кыһыл Дэриэбинэттан Кривошапкинар</p>	<p>Тапталлаах кэргэннэн, аҕабыт, эһэбит, үлэ ветерана, 1 Хомуस्ताах сэлээнэтин олохтообо</p> <p>ЖИРКОВ Гаврил Федотович</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан б.д.б. сэттиннэ 1 күнүгэр биһиги кэжэбиттэн хомолтолоохтук туораабытын диригник курутуян, харастан туран, бары билэр уонна хаан-уруу дьоммутугар иһитиннэрэбит.</p> <p>Кэргэнэ, оболоро, кийииттэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ</p>
<p>Салбан орто оскулатын үлэһитигэр Тамара Васильевнаба уонна киһи оболоругар, сиэнэригэр, чугас аймахтарыгар кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, күтүөттэрэ</p> <p>НИКИФОРОВ Сидор Афанасьевич</p> <p>эмискэ ыалдыан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>Салбан орто оскулатын коллектива</p>	<p>Күндүтүк саныыр убайыт, үлэ ветерана, «Нам» совхоз чемпионы суоппара, «Үлэҕэ килбиэн иһин» мэтээл кавалера</p> <p>ЖИРКОВ Гаврил Федотович</p> <p>ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан кэргэнгэр, саҕасыгыгар Анна Васильевнаба, оболоругар Гаврилла, Василия, Аленаба, Алексейга, Марияба, сиэнэригэр дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>1 Хомуस्ताахан Ушницкайдар, Винокуровтар, Николаевтар, Дьокуускайтан Малышевтар, Пахомовтар</p>
<p>Салбан орто оскулатын бииргэ үөрэммит дьүөгэбитигэр, табаарыстыгыгар Никифорова Тамара Васильевнаба, оболоругар уонна сиэнэригэр тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, үлэ ветерана</p> <p>НИКИФОРОВ Сидор Афанасьевич</p> <p>эмискэ ыалдыан күн сириттэн күрэммитинэн дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>Намтан Зырянова М.М., Прокопьева М.С., Ощепков И.А.</p>	<p>Аймахтарыгытар, табаарыстаргытыгар Елена Николаевна, Гаврил Гаврильевич Жирковтарга тапталлаах күндү аҕалара, эһэлэрэ</p> <p>ЖИРКОВ Гаврил Федотович</p> <p>ыарахан ыарыттан күн сириттэн туораабытынан дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>Р.С. Баишев, Г.Г. Алексеев, М.А. Жирков, Н.В. Сивцев</p>
<p>Күндүтүк саныыр дьоммутугар, дьүөгэбитигэр, Салбан үлэ ветераныгар Никифорова Тамара Васильевнаба, оболоругар Рустам, Василий, Сидор, Сардаана дьиэ кэргэттэригэр таптыыр аҕалара, эһэлэрэ, үлэ ветерана</p> <p>НИКИФОРОВ Сидор Афанасьевич</p> <p>эмискэ ыарахан ыалдыан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрэдбит уонна аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.</p> <p>Салбантан Ван-Син-Чин З.М., Гаврильева О.А., Сивцева А.А., Харлампьева В.В., Ушницка Ф.Д. дьиэ кэргэттэрэ</p>	<p>«Нам» совхоз чемпионы суоппара, үлэ ветерана, нэһилиэк «Ытык аҕата»</p> <p>ЖИРКОВ Гаврил Федотович</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан кэргэнгэр Анна Васильевнаба, оболоругар, сиэнэригэр, чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>«Хомуस्ताах 1-кы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, ветераннар сэбиэттэрэ, нэһилиэк депутаттара, общественоһо</p>
<p>Күндүтүк саныыр ветераным</p> <p>НИКИФОРОВ Сидор Афанасьевич</p> <p>ыарахан ыалдыан өлбүтүнэн таптыыр кэргэнгэр Никифорова Тамара Васильевнаба, оболоругар Рустамна, Васяба, Сидорга, Сардаанаба, быраатыгар Ылахос А.А. дьиэ кэргэттэригэр, чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>Салбан нэһилиэгин ветераннара</p>	<p>«Нам» ОАО, 1 Хомуस्ताах нэһилиэгин олохтообо</p> <p>ЯДРЕВ Петр Васильевич</p> <p>эмискэ олохтон туораабытынан бииргэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар, доботторугар дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>«Хомуस्ताах 1-кы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, нэһилиэк депутаттара, общественоһо</p>
<p>Оскуолаба бииргэ үөрэммит доборбут</p> <p>ЯДРЕВ Петр Васильевич</p> <p>күн сириттэн соһумардык суох буолбутунан бииргэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>Бииргэ үөрэммит доботторо, 1977 с. выпуск</p>	<p>«Нам» ОАО, 1 Хомуस्ताах нэһилиэгин олохтообо, тыыл, үлэ ветерана</p> <p>САВВИНА Анна Ильинична</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн балтыларыгар Алексеева Л.П., Исмакова М.И., Бетүг нэһилиэгин дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, олохтоохторо дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>ЖИРКОВ Гаврил Федотович</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p>
<p>Убаастыыр эдьийбит, Нам улууһуттан төрттүтээх Мэҥэ-Хаҥалас Майа с. олохтообо, тыыл, үлэ ветерана</p> <p>САВВИНА Анна Ильинична</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн балтыларыгар Алексеева Л.П., Исмакова М.И., Бетүг нэһилиэгин дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, олохтоохторо дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>ЖИРКОВ Гаврил Федотович</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p>	<p>Улуустаагы киһи балыһа администрацията, профсоюзнай тэриэптэ, скорай отделение коллектива бэйэбит үлэһитигэр Жирков Алексей Гаврильевич уонна киһи дьиэ кэргэттэригэр тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ</p> <p>ЖИРКОВ Гаврил Федотович</p> <p>өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p>
<p>Бетүг нэһилиэгиттэн төрттүтээх, Майа с. олохтообо, үлэ, тыыл ветерана</p> <p>САВВИНА Анна Ильинична</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн балтыларыгар Алексеева Л.П., Исмакова М.И., Бетүг нэһилиэгин дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, олохтоохторо дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p> <p>ЖИРКОВ Гаврил Федотович</p> <p>өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p>	<p>Таастаах олохтообо</p> <p>ОКОНЕШНИКОВ Аполлон Егорович</p> <p>соһумардык күн сириттэн барбытынан кэргэнгэр Дарья Прокопьевнаба, оболоругар уонна сиэнэригэр олохтоо дьаһалта уонна нэһилиэк олохтоохторун аатарыттан дириг кутурбаммытын тизрэдбит.</p>